

अथ प्रथमं शिक्षापत्रम् ।

सदोद्धिग्मनाः कृष्णदर्शने क्षिष्टमानसः ॥
 लौकिकं वैदिकं चापि कार्यं कुर्वन्नास्थया ॥ १ ॥
 निरुद्धवच्चनो वाक्यमावश्यकमुदाहरन् ॥
 भनसा भावयेन्नित्यं लीलाः सर्वाः क्रमागताः ॥ २ ॥
 सेवापि कायिकी कार्या निरुद्धेनैव चेतसा ।
 दैहिकं कर्मनिखिलं प्रभुसेवोपयोगिनाम् ॥ ३ ॥
 यथोपकरणादिनां रक्षा तद्विधीयताम् ।
 भार्यादिष्वनुरागोऽपि सेवाहेतुक एव हि ॥ ४ ॥
 प्रातिकूल्ये यथा त्यागः प्रभवसंबंधीवस्तुनः ॥
 धनेषु निस्पृहः सेवोपयोगित्वेन रक्षणम् ॥ ५ ॥
 विवाहादिषु कार्येषु वधवाः सेवार्थमानसः ।
 भगवत्संगिसंगोपि स्वप्राणप्रेष्टुषार्तया ॥ ६ ॥
 वियोगानुभवं कुर्वन् सेवाऽनवसरे पुनः ।
 मूर्तौ भगवतो दृष्टिभाव्या तस्तस्य दर्शनम् ॥ ७ ॥
 स्पर्शस्तत्रैव भावेन सर्वास्तत्रैव तत्क्रियाः ।
 भावात्मनो द्यनुभवः सर्वो भावेन नान्यथा ॥ ८ ॥

हृदयास्यात्यशुद्धत्वात् तत्रावेशसंभवः ।
स्वमूर्तवितिशुद्धायामाविश्यानुभवं हृदिः ॥९॥

याद्यत्साधनसंपत्तिः कारयत्यखिलान्निजान् ।
शुद्धं विधाय हृदयं पश्चात्तत्राविशेषत्स्वयम् ॥१०॥

दत्त्वा दैन्येन संतुष्टे नित्यं देहमलौकिकम् ।
स्वयं प्राविश्य भावात्माऽनुभवं कारयेत्स्वकम् ॥११॥

एवं विधं फलं नित्यं चिन्तयन् चेतसा सदा ।
कुर्यादत्यादरं कृष्णसेवायामेव सर्वथा ॥१२॥

साक्षात्परोक्षरूपत्वात् सेवा पूर्वविलक्षणाः ।
यथा गायन्त्य इत्यत्र भावः शब्दलितो मतः ॥१३॥

तदुत्तरं यथा भावः केवलो विरहात्मकः ।
फलं तथैव चात्रापि फलता केवलस्य हि ॥१४॥

फलाशयां फलं कृष्णवदनं हृदि चित्यताम् ।
फलं कृष्णः सदानन्दो भक्तभावात्मकत्वतः ॥१५॥

न तत्र ज्ञानसंबंधो यतोऽत्रापि न वै चित्तिः ।
सच्चिनान्दरूपस्तु प्रसिद्धुं पुरुषोत्तमः ॥१६॥

पूर्वविस्था फलं कृष्णः केवलश्वोत्तरो मतः ।
तस्यैवास्यं कृपापूर्णः प्रभुः श्रीवल्लभाभिधः ॥१७॥

तदाश्रयः सदा कार्यो मनोवाक्यायवृत्तिभिः ।
स्वकीयता तदीयेषु तद्विज्ञे भिन्नता मता ॥१८॥

तदीयेषु च तद्बुद्ध्या भरः स्थाप्यो विशेषतः ।
यथा दूतीषु भवति विषयिणां मतिस्तथा ॥१९॥

धनं गृहं यथा कृष्णे तथा भक्तिस्थितेऽपि च ।
विनियोक्तव्यमेवं हि प्रभोर्भावो भविष्यति ॥२०॥

तदीयाश्वेत्स्वतस्तुष्टास्तुष्टः कृष्णो न संशयः ।
तदीयास्तु निजाचार्यचरणैकपरायणाः ॥२१॥

अनन्यभजनास्तुष्टाः कामलोभविवर्जिताः ।
निरपेक्षा विरक्ताश्च सर्वभूतहिते रताः ॥२२॥

निर्मत्सराः कृष्णसेवाकथादिविहितादराः ।
एवंविधास्तदीयाश्वेत्संगादपि विशेषतः ॥२३॥

सर्वथा शुद्धभावानां स्वीकृतानां कृपालुना ।
सर्वे श्रीवल्लभाचार्यप्रसादेन भविष्यति ॥२४॥

४५ श्रीधरिहस विरचितं प्रथमंशिक्षापत्रं भूपूर्णम् ॥१॥

द्वितीयं शिक्षापत्रम् ।

यशौदोत्संगलालितः कृचग्रथितवेणिंकः ।
 मुक्ताफललसद्वालश्वलत्कुटिलकुंतलः ॥१॥
 मुक्ताफलावलिभालप्रांतकर्णविभूषितः ।
 कस्तूरिकातिलकयुग्मभालभूषातिसुदरः ॥२॥
 काश्मीररागविलसत्कपोलद्वयचित्रितः ।
 स्फुरचंद्रुतियुगमासकुंडलद्युतिमंडितः ॥३॥
 चिबुकांतलसद्वज्ञभूषः सांजनलोचनः ।
 नयनप्रांतविलसन्मषीविदुसुशोभनः ॥४॥
 लालामिषाधररसस्ववणज्ञानबोधकः ।
 बाल्यभावाऽतिसुलभरसबोधनतत्परः ॥५॥
 मुखांबुजनिजांगुष्ठप्रवेशनपरायणः ।
 भक्तिप्रविष्टस्य गतिक्रियाशक्तिविबोधकः ॥६॥
 श्रीवालगनलसन्मुक्ताफलमालविभूषणः ।
 तदुत्तरलसन्स्वर्णमणिमालातिमोहनः ॥७॥
 उरःस्थललसत्स्वच्छबक्रैयाघभूषणः ।
 मुक्ताफलस्वर्णमालायुततुंदिलितोदरः ॥८॥
 बाहुमध्यलसद्रत्नजटितांगदसुंदरः ।
 पटगुच्छलसत्स्वलपकरकंकणभूषणः ॥९॥

दशांगुलिलसद्रत्नजटितोत्तममुद्रिकः ।
 किंकिणीपटगुच्छातिविराजितकटिस्थलः ॥१०॥
 सन्नपुरपदन्यासध्वनिमोहितगोपिकः ।
 दिगंबरो नखविधुज्योत्सनाजितनिशापतिः ॥११॥
 स्वरूपप्रतिबिवैकदृष्टिहास्यमुखांबुजः।
 पंकांगरागरुचिरः सदामुगधशिरोमणिः ॥१२॥
 लीलान्यज्ञानरहितः सर्वलीलाविचक्षणः ।
 कंदर्पकोटिलावण्यो मानिनीमानदर्पहा ॥१३॥
 स्वगोपिकागूढचौरः कृतसंकेतगोपनः ।
 परमानंदसंदोहः सदा दुःखविवर्जितः ॥१४॥
 असमक्षो दुःखितानां प्रपञ्चसुखिनामपि ।
 दयानिधिर्मुग्धभावः स्वीयवाक्यैककारकः ॥१५॥
 प्रपञ्चनाशनःस्वीयनिरोधकृतित्परः ।
 बालभावग्रहपरः क्षणक्षणविचक्षणः ॥१६॥
 क्षणं कुद्धः क्षणं हृष्टः स्वल्पपवस्तुषु तोषितः ।
 स्वकीयहृदयभिंश्चस्तदन्यज्ञानवर्जितः ॥१७॥
 गूढलीलापरो भक्तगूढभावरसात्मकः ।
 सेवनीयः सावधानैर्विपरीतगतिक्रियः ॥१८॥
 श्रीमदाचार्यकृपया तिष्ठति स्वगृहे हरिः ।
 एवंविधः सदा हस्ते योगिनः पारदो यथा ॥१९॥
 चियनीयोऽनवसरे सेवायाः सर्वथा धियाः ।
 यतो निरोधसंसिद्धिः सेवया हार्दया भवेत् ॥२०॥

इति श्रीहरिदास विरचितं द्वितीयं शिक्षापत्रं संपूर्णम् ॥

तृतीयं शिक्षापत्रम् ।

निधि प्राप्तः सुसंरक्ष्यो दुःसंगदिकतः सदा ।
 त्यत्वाऽपि लोकसंकोचं यथा वहिर्जलादपि ॥१॥
 वहनियद्वगवद्वावः सत्संगव्यवधानतः ।
 नाशयेन्संसृतिं यद्वत्पात्रव्यवहितं जलम् ॥२॥
 जलवद्वौकिकं प्रोक्तं साक्षात्तन्मेलनेन च ।
 मूलतः नाशयेद्वावं यथा वैश्वानरं जलम् ॥३॥
 अतः सैदैव भेतव्यं लौकिकासक्तिं जनैः ।
 सत्संगमग्रतः कृत्वा नाशनीया न चान्यथा ॥४॥
 सतां परोक्षे सत्संगजातभावो विमाव्यताम् ।
 तद्विरुद्धवचो नैव माननीयं सतां क्वचित् ॥५॥
 भरतस्यापि दुःसंगे जाता हरिणजातिता ।
 केवलं कलिदोषाभिभूता अपि जनाः स्वतः ॥६॥
 तत्संगनिर्तैर्नैव भवितव्यं विशेषतः ।
 अथवा सर्वतो मौनं तदभावे विधीयताम् ॥७॥
 यो वदत्यन्यथा वाक्यमाचार्यवचनाज्जनः ।
 संसृतिप्रेरको वापि तत्संगो दुष्टसंगमः ॥८॥
 यश्च कृष्णे रति नित्यं बोधयत्यप्रयोजनम् ।
 निरपेक्षः सात्विकश्च तत्संगः साधुसंगमः ॥९॥

एवं निक्षित्य सर्वे पु स्वीयेऽवन्वैषु वा पुनः ।
महत्कुलप्रसूतेषु कर्तव्यः संगनिर्णयः ॥१०॥

श्रीमदाचार्यचरणे मतिःस्थाप्या सदा स्वतः ।
तत एव स्वकीयानां सिद्धिः कार्यस्य सर्वथा ॥११॥

अैष्णवत्वं मंतव्यं तद्विरुद्धजनेष्वपि ।
जीवेषु दोषवस्त्वेवं तथा तस्माम्यवस्तुषु ॥१२॥

श्रीकृष्णः श्रीमदाचार्यस्तथा श्रीविठ्ठलेश्वरः ।
तथा लीलास्थसामग्रीनैतस्मायं कदाचन ॥१३॥

यदस्माभिः पुरा प्रोक्तं तच्चित्ते स्थाप्यतां सदा ।
न कुशापि च वक्तव्यं सांप्रतं विमुखा जनाः ॥१४॥

सांमुख्यबोधनं नैव जायते बाह्यधर्मतः ।
एकोऽपि दोषः सुदृढः सर्वं नाशयति ध्रुवम् ॥१५॥

अस्माभिरेव लिखितं निरपेक्षैः स्वभावतः ।
स्नेहेन सर्वथा चित्ते धीयतां यदि रोचते ॥१६॥

इति श्रीहरिदास विरचितं तृतीयं शिक्षापत्रं संपूर्णम् ॥

चतुर्थं शिक्षापत्रम् ।

प्रभोर्धमाः श्रुतौ प्रोक्तास्तथा भागवतेऽपि च ।

अप्राकृताः स्वरूपैकनिष्ठा भिन्ना न रूपतः ॥१॥

कर्तृत्वसर्वरूपत्वसर्वाधारत्वमुख्यकाः ।

च्यापुक्त्वविरुद्धात्मधर्माद्याः श्रुतिरूपिताः ॥२॥

ऐश्वर्याद्या अंतरंगधर्मा भागवते तथा ।

तेऽपि स्वरूपभेदेन मर्यादापुष्टिभेदतः ॥३॥

सर्वेऽपि च विभिन्नेत इति श्रीमन्त्प्रभोर्वचः ।

अतोऽत्र पुष्टिमार्गीयमंतरंगं विशेषतः ॥४॥

विरुद्धधर्मश्रियत्वं स्वसुखाय विचारयेत् ।

प्रभुः कुमार एवास्ति ब्रजे मातृपदांकगः ॥५॥

श्रीभागवतवाक्येन कौमारं जहतुर्वजे ।

च्याख्यातं च तथैवाऽस्मदाचार्यैर्विवृतावपि ॥६॥

अज एव कुमारश्च कुमारीभावविद्धरिः ।

एकादश समास्तश्च गृद्धार्चिः सबलोऽवस्त् ॥७॥

एतद्वाक्यं मिश्ररूपं कुमारः केवले हरिः ।

सामर्थ्येऽपि तथैवास्ति यतो गोप्यः कुमारिकाः ॥८॥

एवं सतीष्टो रूपे रासलीलादिरूपणम् ।

विरुद्धधर्मश्रियत्वबोधायैव हि युज्यते ॥९॥

इदं हि पुष्टिमार्गीयं तदेव ज्ञायते बुधैः ।
गीतगोविंदाधपद्येऽप्येतदेव निरूप्यते ॥१०॥

अन्यथा नन्दवचनं तादृशे युज्यते कथम् ।
अतस्तु पुष्टिमार्गीयविरुद्धगुणसंश्रयः ॥११॥

रसमार्गीयधर्मस्तु ते बोद्धव्या विचक्षणैः ।
बालो रसिकमूर्द्धन्यः स्ववशोऽन्यवशः सदा ॥१२॥

अभीतः सर्वथा भीतः सापेक्षो निरपेक्षकः ।
चतुरोऽपि महामुग्धः सर्वज्ञोप्यज्ञ एव च ॥१३॥

आत्मारामोऽपि गोपीनां सर्वदा रतिवर्धनः ।
पूर्णकामोऽपि कामार्तो ह्यदीनो दीनभाषणः ॥१४॥

स्वंप्रकाशोऽप्यप्रकाशो बहिष्ठोऽन्तः स्थितः सदा ।
अस्वतंत्रः स्वतंत्रोऽपि समर्थो न तथापि च ॥१५॥

एवं हि पुष्टिमार्गीयं विरुद्धं स्वगुणालयम् ।
कृष्णं कृपालुं सततं शरणं भावयेदृह्णदि ॥१६॥

असाधनः साधनवानसाधुः साधुरेव वा ।
शरणादेव निखिलं फलं प्राप्नोत्यसंशयम् ॥१७॥

भक्तिमार्गं साधनं च फलं शरणमेव हि ।
सर्वधर्मपरित्यागः स्वतंत्रं चेत्फलं हि तत् ॥१८॥

परोक्षे शरणं तादृद् महापुरुषयोगतः ।
कृपा चेत्तादृशानां हि तदा तदृद्वारकं भवेत् ॥१९॥

तेषामपि तु पारोक्ष्ये तदुक्तैर्बचनैः स्वतः ।
तत्प्रकाशितमार्गेन्कस्थितौ भवति सर्वथा ॥ २० ॥

ससारिणां सदा दुष्टसंगिनामन्नदोषतः ।
बहिर्मुखानां मत्तानां कुतो मार्गस्थितिर्भवेत् ॥२१॥

तदर्थं श्रीमदाचार्यचरणांवुरुहाश्रयः ।
सदाविधेयस्तेनैव सकलं सिद्धिमेष्यति ॥२२॥

तदाश्रयोऽपि मनसः संगभावेन चेत्सताम् ।
तोषभावेन शिथिलो यदि दैवादूभविष्यति ॥२३॥

तदास्माकं गतिः का वेत्येवं चितास्ति मे हृदि ।
लौकिकक्लेशसंबंधो हर्यंगीकृतलक्षणम् ॥२४॥

लोके स्वास्थ्यमिति श्रीमदाचार्यवचनामृतात् ।
तदीयैः स्वामिहार्दैश्वस्तोषः कार्यस्तु तेन हि ॥२५॥

अतो हि लौकिकः क्लेशो नांतरः क्रियतां क्वचित् ।
बाध्यतस्तु प्रकर्तव्यो ह्यौदासीन्यप्रसाधनात् ॥२६॥

दुःखं दुःसंगजं चान्यलौकिकाभिनिवेशजम् ।
सत्संगाभावजं चापि तथा मार्गस्थितेरपि ॥२७॥

ततु मत्प्रभुपादाब्जकृपया सर्वथा मम ।
तदीयानां च संगेन क्षणाद् दूरीभविष्यति ॥२८॥

ते दुर्लभा इति मनः खिन्नं भवति नित्यदा ।
यदा प्रभुः कृपापूर्णः कृपायिष्यति दैन्यतः ॥२९॥

तदाचार्यपदासक्तोस्तानुपस्थापयिष्यति ।
अस्माकं तु गतिनान्या श्रीकृष्णः शरणं मम ॥३०॥

इति श्रीहरिदास विरचिते चतुर्थं शिक्षापत्रं संपूर्णम् ॥

पैचमं शिक्षापत्रम् ।

सदाविरहभावेन भावात्मा भाव्यतां हरिः ।
 कृष्णो हृदयदेशस्थः स्वामिनीनां कृपानिधिः ॥१॥

अस्माकमतिभाग्येन तदास्यं वह्निरुद्गतः ।
 अतः श्रीतलभावोऽस्मिन्मार्गे नैवोपयुज्यते ॥२॥

तापभवः परं दैन्यं प्रकाशयति सर्वथा ।
 दैन्येन दृश्या दीनबंधुः प्रादुर्भवत्यस्तौ ॥३॥

तदैन्यं स्यात्स्वामिनीनां तापभावविभावनात् ।
 तदूभावनां भवेदेव तापात्मचरणाश्रयात् ॥४॥

तदाश्रयस्य सिद्धिस्तु तद्वक्यपरिनिष्टया ।
 तन्निष्टा सततं तादक्तदीयजनसेवया ॥५॥

तदीया दुर्लभाश्चैतस्युः श्रीभागवतसेवनम् ।
 अथवा दैन्यभावेन स्मर्तव्यः सततं हरिः ॥६॥

अष्टाक्षरमहामंश्रो कक्षव्य इति निश्चयः ।
 सर्वदा सर्वभविन तेन सर्वं भविष्यति ॥७॥

अस्माकं न्यूनतैवासीन्मिलनं यदभूत्रहि ।
 पतावती हरिः कृष्णः पूरयिष्यति तामपि ॥८॥

भवद्भिन्नैव कर्तव्यः क्षोभो मनसि सर्वथा ।
अस्मिन्मार्गे यथैवार्तिस्तथैव फलसन्निधिः ॥९॥
यथा कथंचित्कर्तव्यो व्यवहारो हि लौकिकः ।
अपकीर्तिभयात्तेन बुद्धिशैथिल्यसंभवात् ॥१०॥

इति श्रीहरिदास विरचितं पंचमं शिक्षापत्रं संपूर्णम् ।

षष्ठम् शिक्षापत्रम् ।

गृहभंगसमाचाराः श्रुताः श्रुतिविषयिता ।
 तदर्थं लिख्यते किंचित्समाधानाय चेतसः ॥१॥
 सदा यशोदातनुजो द्विभुजः सुद्विजद्वयः ।
 सरोजास्यस्त्रवल्लालः स्मर्यतामार्यवंशजः ॥२॥
 सर्वैश्वरश्च सर्वज्ञः कृष्णः सकरुणः सदा ।
 असमर्थो ज्ञानशून्यों जीव इत्येव निश्चयः ॥३॥
 तस्येच्छा त्रिविधा प्रोक्ता मूलवेदस्वभेदतः ।
 मूलेच्छागृहीतानां नाऽन्यथा कुरुते फलम् ॥४॥
 प्रवाह एव नियतस्तेषु कृष्णविचारितः ।
 मर्यादिया गृहितांस्तु प्रवर्तयति कर्मणि ॥५॥
 स्वरूपेण वृतानां तु स्वतः सर्वं करोति हि ।
 तच्चित्यैव हि व्याप्तः कृपालुः सर्वतो विभुः ॥६॥
 निवर्तयत्यनिष्टेभ्यः स्वकीयान्करुणानिधिः ।
 यदि जीवाः स्वभावेन निवर्तेत्तत्र ते स्वतः ॥७॥
 अनिष्टमेव सर्वज्ञो वलाहरीकरोति हि ।
 इष्टानिष्टविवेको हि जीवबुद्ध्या न जायते ॥८॥
 अविद्या गृहीतानामणूनां भ्रमसंभवात् ।
 अत एव हि संसारं मन्यते सुखरूपिणम् ॥९॥

बाला इव करप्राप्तं सर्पमकीडनोचितम् ।
पितेंव सहजस्त्रिग्धस्त्रिवर्तयते बलात् ॥१०॥

यथा रुद्धति ते बाला भ्रान्ताः संसारिणस्तथा ।
अत एव हि सर्वज्ञः कृष्णः संसारमोचकः ॥११॥

इत्येव रूप्यते नाम तथाविधमतः प्रभोः ।
संसारैर्वैरी धरणीं प्रति शेषो न्यरूपयत् ॥१२॥

मन्यामहे वर्यं भ्रान्ताः कृष्णविस्मृतिकारणम् ।
संसारमुत्तमं कृष्णस्तं कथं स्थापयेद्दरिः ॥१३॥

एवं तदीयैर्मनसि निधेयः स्वप्रभोर्गुणः ।
स्वस्मिन्नपि विनिश्चेयाः प्रभोरंगीकृतिधुर्वा ॥१४॥

अत एवास्मदाचार्यैरुक्तं वरणलक्षणम् ।
लोके स्वास्थ्यं तथा वेदे हरिस्तु न करिष्यति ॥१५॥

इति श्रीहरिदास विरचितं षष्ठं शिक्षापत्रं संपूर्णम् ॥

सप्तमं शिक्षापत्रम् ।

सदा श्रीगोकुलाधीशः स्मर्तव्यः सर्वथा जनैः ।
 तदीयैर्मिलितैः सर्वदोषचिताविवर्जितैः ॥१॥
 न लौकिके मतिः कार्या भगवद्भाववाधिका ।
 लौकिके वैदिकं चापि स्वयं साधयिता प्रभुः ॥२॥
 इदानीमीदृशः कालः प्रतिकूलः समागतः ।
 यथाकथंचित्स्वमनः स्थापनीयं पदाब्जयोः ॥३॥
 सेवायां च मनः स्थाप्यं तत्साधकतयैष हि ।
 गार्हस्थ्यार्थं विवाहोऽपि प्रयत्नः क्रियतां द्रुतम् ॥४॥
 न भवेत्प्रायशो भेगे तदीयानां व्यचिन्मनः ।
 तथापि चेद्भवेद् भोगे निवार्यः सर्वथैवहि ॥५॥
 भावोऽत्र साधनं मार्गं प्रमेयं भगवान् हि सः ।
 प्रभाणं कृष्णसेवादौ स एव च फले पुनः ॥६॥
 सप्तमात्स एव सरक्ष्यो निधिरूपस्तु सर्वथा ।
 यतद्विरुद्धं तत्सर्वं ज्ञात्वा ज्ञात्वा निवर्तयेत् ॥७॥
 इति श्रीहरिदास विरचितं सप्तमं शिक्षापत्रं संपूर्णम् ।

अष्टमं शिक्षापत्रम् ।

ऐहिके पारलोके च सर्वसामर्थ्यसंयुतः ।
 स एव गोकुलाधीशश्चित्तनीयः सदा हृदि ॥१॥
 विश्वासस्तत्र कर्तव्यो भद्रमेव विधास्यति ।
 स्वदोषादेव तत्रापि दोषस्फूर्तिर्यतो भवेत् ॥२॥
 आर्तिः फलं साधनं च व्रजाधिपतिसंगमे ।
 अतः सदा तदात्म्येव स्थीयतां तत्कृपायुतैः ॥३॥
 अन्याश्रयो भहानेव बाधको भीयतां ततः ।
 तत्क्षणेनैव तच्चेतो विमुखं वै विधास्यति ॥४॥
 तदीयेषु सदा स्थेयं सदूभावेनैव संवर्था ।
 त एव भक्तिमार्गस्य सहायत्वे नर्हपिताः ॥५॥
 अस्माकं तु तदीयानां प्रसंगोऽपि सुदुर्लभः ।
 चेतोऽपि साधनाभावाद्विमुखं तिष्ठति स्वतः ॥६॥
 गतो हि भगवद्वासः स्वकार्याय विदेशके ।
 व्रजपालोऽपि चलितेस्तेन मे दुःखितं मनः ॥७॥
 मयि यद्यपि नास्त्येव किञ्चित्तत्कृपया पुनः ।
 यदस्ति तदपि स्वीयं साधनाभावतो गतम् ॥८॥
 एतादृशोऽर्थे संप्राप्ते स हरिः शरणं मम ।
 ऐहिके पारलोके च नैर्निचत्यं तत एव नः ॥९॥

कदाचिन्मिलनं चेत्स्यात्सद्भाग्येन भवादशाम् ।
तदा को वेद चित्तस्य परावृत्तिः पुनर्भवेत् ॥१०॥
कियल्लेख्यं महाचितासमुद्रो हृदि वर्तते ।
स्थितेऽपि शिरसि प्राणनाथे चित्तविभेदतः ॥११॥
इति श्रीहरिदास विरचितं अष्टमं शिक्षापत्रं संपूर्णम् ।

नवमः शिक्षापत्रम् ।

कदानिजपतिः कृष्णः स्वविवं दर्शयिष्यति ।
 बद्धवर्द्धिस्त्रिं नीलकुंतलावरणाननम् ॥ १ ॥
 भ्रूधनुः संधितशरं कस्त्रीचित्रकांकितम् ।
 इंदीवरदलादैर्दर्यविशालनयनद्रयम् ॥ २ ॥
 मौक्तिकाभरणालंबिसुनासं सरसाधरम् ।
 तिरेखकंठविलसत्कण्ठाभरणभूषितम् ॥ ३ ॥
 प्रफुल्लगलयुगलं चियुकाभरणान्वितम् ।
 सुवर्णसूक्ष्ममणियुक् वनमालाविराजितम् ॥ ४ ॥
 उरःस्थललसत्स्वच्छब्रक्षैर्याध्रवाहुजम् ।
 इतनव्यवहितस्थूलमुक्तामालांचितोदरम् ॥ ५ ॥
 सुवर्णकृत्रिममणिस्थूलमालातिसुंदरम् ।
 गुंजाफलमहन्मालालसदूरुयुगांतरम् ॥ ६ ॥
 अनेकरत्नजटितकरकंकणभूषणम् ।
 बाहुमध्यलसत्स्वर्णनिर्मितग्रथितांगदम् ॥ ७ ॥
 अनेकपुष्पतुलसीवनमालातिलालितम् ।
 विचित्रवर्णविलसत्कटिवासोविराजितम् ॥ ८ ॥
 कटिभाषज्ञापिकातिकिंकिणीरवशोभितम् ।
 पद्मयगतस्वर्णमणिनूपुरमंडितम् ॥ ९ ॥

नखचंद्रप्रकाशैकप्रकाशितजगत्त्रयम् ।
 पीतांबरोत्तरीयैषच्चलदंचलसुंदरम् ॥ १० ॥

प्रदर्शितशिरोभेदं चलन्मकरकुंडलम् ।
 नृत्यन्तं नयनानन्दं नितांतरतिसंप्रदम् ॥ ११ ॥

नितंविनीवृद्वर्तिरसानुभवलोलुपम् ।
 विहरंतं विशेषेण रासलीलापरायणम् ॥ १२ ॥

त्रिभंगललितं वेणुकलितं भुजयोरपि ।
 वृद्वावनैकफलितं वलितं स्वजनैः सह ॥ १३ ॥

वादयन्तं मुरलिकां माहयन्तं मनःसताम् ।
 जगज्जडं प्रकुर्वन्तं रोधयन्तं च भक्षणम् ॥ १४ ॥

पश्चानां पक्षिणां चैव मौनसंप्रादकं तदा ।
 तरुणामंतरानंदमधुधारैकवार्षुकम् ॥ १५ ॥

हरंतं व्रजभूतापं पदस्थापनतस्तथा ।
 यमुनातीरमात्रैकजलक्रीडाकृतिप्रियम् ॥ १६ ॥

रसात्मकरसात्मस्वभक्तवृद्दसमन्वितम् ।
 निजानुभवसंवेद्यं प्रकटं तं क्षणे क्षणे ॥ १७ ॥

विरहे युगपत्सर्वनिजलीलानुभावकम् ।
 साकारानंदरूपेण व्रजभक्तहृदि स्थितम् ॥ १८ ॥

एवं दिव्यां सततं स्थापनीया निजे हृदि ।
 सैवास्माकं प्रेमभावोऽन्यरागविनिवर्तकः ॥ १९ ॥

ततः स्यादातिरिक्ता गेहैंहिकवाधिका ।

आसक्तिः सैव मार्गेऽस्मिन् गृहस्थास्वास्थ्यकारिका ॥२०॥

एरितापोदयस्तस्मात् सर्वविस्मृतिकारकः ।

स एव व्यसनं यत्रं प्रपंचस्फूर्तिनाशनम् ॥ २१ ॥

एवं विधस्तु त्रिविधो भावो निःसाधनो मतः ।

अतस्तु दुर्लभा लोके तत्प्राप्तिर्भजतां नृणाम् ॥ २२ ॥

चक्रे करुणया कृणो भावात्माऽस्यां तथाविधः ।

मूर्तिमद्भावसंबंधात्तत्प्राप्तिरिति वेद यः ॥ २३ ॥

प्रमेयबलतो नान्यत् साधनं तत्र भाव्यताम् ।

अतः सर्वैः प्रकर्तव्यो निजाचार्यपदाश्रयः ॥ २४ ॥

तदभावे न वै भावि फलमेतत्र संशयः ।

अत एवास्मदीशैस्तु ग्रंथे श्रीवल्लभाष्टके ॥ २५ ॥

स्वामिन् ! श्रीवल्लभेतयेतत्पदेऽखिलमुदीरितम्

तदाश्रयो न वचनैः किं तु तन्मार्गनिष्ठया ॥ २६ ॥

मार्गनिष्ठा न स्वबोधैः किंतु तादृग्गुरुदीतैः ।

गुरुदीतानि वाक्यानि न स्वतो ह्यनुवादतः ॥ २७ ॥

अनुवादो न स्वबुध्या किं तु मूलक्रमागतः ।

अथापि तत्र चापेक्ष्यो हृष्टः स्वाचार्यसंश्रयः ॥ २८ ॥

तादृशेन गुरुणावगत्य निखिल जनः ।

श्रित्य च निजाचार्यनि सदानन्द्वं सदा भजेत् ॥ २९ ॥

भजनं भावरूपस्य भावैतैवोपपद्धते ।
 चेतस्तत्प्रवणं सेवा ह्यत एव निरूपिता ॥ ३० ॥
 तस्यां तु विस्मृतिभाव्या जगतः सर्वथा ध्रुवम् ।
 तदभावे मानसी तु सेवनान्नैव सिद्ध्यति ॥ ३१ ॥
 तदूपाधकानींद्रियाणि विषया लौकिकीं मतिः ।
 प्रतिबंधस्तथोऽप्येत्रव लौकिकः ॥ ३२ ॥
 दुष्टान्नंभक्षणं चापि ह्यसमर्पितभक्षणम् ।
 असत्संगः सर्वथा हि भावबाधक इत्यते ॥ ३३ ॥
 तस्मात्यकृत्वा दुष्टसंगं कृत्वा स्वाचार्यसंश्रयम् ।
 तदीयजनसंसर्गे स्थित्वा मार्गे तथा गुरौ ॥ ३४ ॥
 कृत्वा विषयवैराग्यं परितोषं विधाय च ।
 सदानन्दं सदानन्दं फलप्राप्त्यै सदा भजेत् ॥ ३५ ॥

इति श्रीहरिदास विरचितं नवमं शिक्षापत्रं संपूर्णम् ।

दशमं शिक्षापत्रम् ।

औ वेद कीदशः कृष्णभिप्रायः स्वजने मतः ।
 स्वानंदसिद्धये राति निजार्ति दर्शनादिषु ॥ १ ॥
 संसाररागाभावाय लौकिकार्ति तथा पुनः ।
 मदाभावाय च स्वार्ति शरीरार्ति प्रयच्छति ॥ २ ॥
 संगाभावाय वंध्वार्ति देशार्ति दैन्यसिद्धये ।
 भोहाभावाय भगवान् साधनार्ति ददाति हि ॥ ३ ॥
 प्रारब्धंभोजनार्थं वा परीक्षार्थं विलेबनात् ।
 निर्वाहार्थं तथा वेदसाध्यार्थार्ति प्रयच्छति ॥ ४ ॥
 एवमार्तिप्रद्रानेऽपि परमानंददायिनः ।
 समाश्रयो न भोक्तव्यो दृढः स्वाचार्यसंश्रयैः ॥ ५ ॥
 स्वतः कृष्णः सदानेदो निजानंदं प्रदास्यति ।
 तदाश्रयैव स्थार्तेव्यं सर्वैश्चातकपक्षिवत् ॥ ६ ॥
 लौकिकार्तेरणणनं परमानंदचितनात् ।
 यथा न गणयेद्वोगी तिक्कभैषजभक्षणम् ॥ ७ ॥
 अहितं निजभक्तानां विद्धाति हरिन् हि ।
 समस्तानां सखा स्वीयभक्तानां न कर्थं भवेत् ॥ ८ ॥

इति श्रीहरिदास विरचितं दशमे शिक्षापत्रे संपूर्णम् ॥

एकादशं शिक्षापत्रम् ।

सर्वदा सर्वभावैकहेतुमूलेषु सर्वथा ।

श्रीमदाचार्यपादेषु स्थाप्यतां तन्मयं मनः ॥ १ ॥

तत एव कृतार्थत्वं निश्चयः क्रियतां हृदि ।

आसुरत्वं विनिश्चेयमन्यतत्साम्यवादिषु ॥ २ ॥

श्रीकृष्णः सर्वदा स्मर्यः सर्वलीलासमविन्वतः ।

भक्तैकहृदयस्थायी सकलः पुरुषोत्तमः ॥ ३ ॥

गुणगानं तथा दुःखभावनं दिन्यमेव च ।

तथा त्यागः सिद्धदृशः कृत्यमेतच्चतुष्टयम् ॥ ४ ॥

गुणगानं भागवत्तात् सेवया दुःखभावनम् ।

तदैन्यभाववहैन्यं त्यागो विरहभावतः ॥ ५ ॥

एतच्चतुष्टयं सिद्धं यदि नान्यदपेक्षितम् ।

सर्वस्य मूङ्गं सत्संगस्तदभावे न सिद्धत्वति ॥ ६ ॥

इति श्रीहरिदाम विरचितं एकादशं शिक्षापत्रं संपूर्णम् ।

द्वादशं शिक्षापत्रम् ।

भावनीयं सदा चित्ते स्वामिनीजलिपतं मुहुः ।

तापकलेशैरयं मार्गः श्रीभद्राचार्यरूपितः ॥ १ ॥

दर्शनं देहि गोपीश ! गोकुलानंददायक ! ।

गोविंद ! गोपवनिताप्राणाधिय ! कृपानिधे ! ॥ २ ॥

गोपाल ! पालितश्रज ! निजव्रजसुखांबुधे ! ।

परमानंद ! नंदादिरुचिरोत्संगलालित ॥ ३ ॥

सदानंद ! निजानन्दसमुदायप्रदायक ।

दामोदर ! दयाद्राद्रि ! दीनानाथ ! दयापर ! ॥ ४ ॥

पुरुषोत्तम ! सर्वांगरूप्तिर ! प्रेमपूरित !

अनंगरूपपरम ! श्रिय ! गोपव्यूपते ! ॥ ५ ॥

ब्रजावलंब सुकटे ! लंबकेश ! कलानिधे ! ।

विरहातिंहर ! स्वीयमनोहरणतत्पर ! ॥ ६ ॥

मनोविनोद ! भावाब्धे ! भाववद्धूदयस्थित !

वंखलीकृतचित ! स्वभावान्दोलितरूपधृक ! ॥ ७ ॥

महामुञ्ज ! सदादुर्घवानतत्परमानस ! ।

नघनोतालिप्रमुख ! पश्चिन्दुयुताधर ! ॥ ८ ॥

अंलकावृतघदन ! मदनाधिकसुन्दर ! ।

क्षणोलविलसद्राग ! कस्त्रीतिलकांचित ॥ ९ ॥

मिजन्नूपूरशीभादंय ! नखभूषणभूषित ! !
सघोषस्त्रक्षमसुकटिविलसत्कुद्रधंटिक ! || १० ||
राजदृहृदयवैयाव्रनखभूषण ! भूषित !
कंजलोचनलोलाक्ष ! विशालाक्ष विलक्षण || ११ ||
दीनैकशरण स्वीयसर्वसामर्थ्यसंयुत ! |
ब्रजराजसुत ! स्वीयजननीकंठभूषण ! || १२ ||
हा कृष्ण ! हा सदानन्द ! हा वृन्दावनभूषण ! |
हा नंदराजतनय ! हा यशोदांकखेलन ! || १३ ||
हा गोपिकेश ! हा नाथ ! हा गोकुलपुरंदर ! |
हाहा ब्रजजनातिंधन ! हाहा निःसाधनाधिप ! || १४ ||
हाहा नंदादिसर्वस्व ! हाहा उन्नगनवांकुर ! |
हा निरालंबनालंब ! हाहांधलकुटि प्रिय ! || १५ ||
एवं विधानि सततंजलिष्टानि मुहुर्मुहुः ।
अवगत्य च भावेन भावनीयान्यहर्निशम् || १६ ||

इति श्रीहरिदास विरचितं द्वादशं शिक्षापत्रं संपूर्णम् ।

त्रयोदशं शिक्षापत्रम्

कालः करालः समुपागतोऽयं मर्ति सतां द्रागहरत् समस्ताम् ।
 श्रीवल्लभाचार्यसमाश्रितानां यः कालकालः शरणं स एव ॥१॥

न सेवा न कथा नैव भावनं नापि संश्रयः ।
 नित्यमुद्विग्नमनसा कथं कालः प्रयास्यति ॥२॥

सत्संगो दुर्लभो दुष्टसंगः संचितनाटते ।
 अनायासेन संसिद्धः का गतिर्मै भविष्यति ॥३॥

संग्राहयितुमखिलं तैः क्लीडयितुमेव च ।
 शकलीकर्तुमधुना प्रभोबालचिकीषितम् ॥४॥

हा नाथ ! हा कृपानाथ ! गोपीनाथ ! दयानिधे ! ।
 ब्रजनाथ ! रमानाथ ! निजनाथ ! जगत्पते ! ॥५॥

गोकुलाधीश ! गोपीश ! ब्रजाधीश ! ब्रजप्रिय ! ।
 ब्रजानन्द ! निजानन्द ! गोकुलानन्द ! गोप्रिय ! ॥६॥

हा कृष्ण ! हा दयासिंधो ! हा राधावर ! सुंदर ! ॥
 दीनेषु सततं श्रीमत्तिजाचार्याश्रितेषु च ॥७॥

दुष्टेषु दोषपुष्टेषु भाग्यमुष्टेषु मत्प्रभो ! ॥
 निःसाधतेष्टन्मतिषु दयां कुरु दयां कुरु ॥८॥

निवर्त्य सर्वतश्चेतो निरुद्ध्य चरिते हरेः ।
 हृदिकृत्य कृपावश्यं स्थीयतां सज्जनैः सह ॥९॥

अदृष्टुःखितमुखोऽननुभृतसुखेतरः ॥
स्वदुःखितातिकरुणः स कृष्णः शरणं मम ॥१०॥
अप्रदपरमानन्दो निजानन्दाश्रयस्थितः ।
स्वरूपानन्ददाता च स कृष्णः शरणं मम ॥११॥

इति श्रीहरिदासविरचितं त्रयोदशं शिक्षापत्रं संपूर्णम् ।

चतुर्दशं शिक्षापत्रम् ।

श्रीमत्रभुपदयुग्ले स्थाप्य चेतश्चमत्कारि ।

नदनुग्रहणादेव हि भवति तदीयस्य सर्वतः सकलम् ॥१॥

अन्याश्रयस्तदीयैकपदाश्रयविरोधकृत् ।

प्रभोरुदासीनतायाः कारणं त्यज्यतांद्रुतम् ॥ २ ॥

असत्संगस्य च त्यागो भावबाधकता यतः ।

यथा व्याघ्रो बाधकः स्याच्छरीरादेः शरीरिणः ॥३॥

असत्संगस्तथा प्रोक्तः श्रीमदाचार्यं डितैः ।

अध्यात्मः स्वशरीरादौ तदीयत्वप्रकारतः ॥४॥

विधाय सर्वथा भीति विधेयेतरयोगतः ।

सत्संगेन स्वसार्गं कनिष्ठत्वेन च सर्वथा ॥५॥

समर्पणाऽनुसंधानं विधेयं मिलितैः सदा ।

इदमैवाऽस्मदाचार्यमार्गं साधनमुत्तमम् ॥६॥

स्वाचार्यचरणद्वंद्वद्वाश्रयणमाहतैः ।

विधेयं तेन सकलमस्मिन्मार्गं भविष्यति ॥७॥

इति श्रीहरिदास विरचितं चतुर्दशं शिक्षापत्रं संपूर्णम् ।

पंचदर्शं शिक्षापत्रम् ।

यद्यंगीकृतजीवानां न दुःखं लेशतोऽपि हि ।

सदानन्दः सदानन्दात्तत्स्मृतिः क्रियतां सदा ॥१॥

यो निजानतिसांतसान्स्वकृते वीक्ष्य विस्मितः ।

प्रादुर्भवत्यचिरतस्तत्स्मृतिः क्रियतां सदा ॥२॥

यः स्वतः सेवकानां हि पराश्रयनिवारकः ।

कृपासरित्पतिः कृष्णस्तत्स्मृतिः क्रियतां सदा ॥३॥

हृदयस्थः समस्तानां धुनोति विषयादरम् ।

दयादामोदरः श्रीमांस्तत्स्मृतिः क्रियतां सदा ॥४॥

यः प्राणप्रेष्टगोपीनां संर्गं गोपयति स्वतः ।

निलायनादिलीलाभिस्तत्स्मृतिः क्रियतां सदा ॥५॥

य उद्धवेन भक्तेन स्वस्वरूपमबोधयत् ।

गोपिकानां हृदयस्थस्तत्स्मृतिः क्रियतां सदा ॥६॥

यः स्वभावात्मयबोधाय प्रादुर्भावितवान्स्वयम् ।

प्रभुः श्रीब्रह्माचार्यस्तत्स्मृतिः क्रियतां सदा ॥७॥

यस्य स्मरणमात्रेण सकलात्मिविनाशनम् ।

तत्क्षणादेव भवति तत्स्मृतिः क्रियतां सदा ॥८॥

इति श्रीहरिदासविरचितं पंचदर्शं शिक्षापत्रं संपूर्णम् ।

पौडशं शिश्वापन्नम् ।

मदा स्वभक्तहृदयावासः स्वाचार्यभावितः ।

यशोदाऽतिप्रियः श्रीमान् नंदस्त्रुत्वजेश्वरः ॥१॥

स्मरणीयो यथाशक्ति सेवनीयस्तथा पुनः ।

नादशैः सह संगेन कथनीयश्च सर्वथा ॥ २ ॥

अहर्निशं ब्रजाधीशः प्रपंचास्मृतिसाधकः ।

स्वकीयपक्षपाती च निजासक्त्या निरोधहृत् ॥३॥

स्मरणीयः कृपापारावारो विदितरूपवान् ।

म एवाखमत्सर्वकर्ता चिन्ताणुरपि नो हृदि ॥४॥

मतामप्यसतां वाऽपि स्वकीयानां कृपानिधिः ।

करिष्यति स्वतः सर्वमतश्चिता न काऽपि हि ॥५॥

मतस्मिन्द्वाभावतो नित्यमसंत्सांगस्वभावतः ।

धर्तते विषयावैश्वैश्चक्राऽरुद्देवमन्मतिः ॥६॥

नैतस्मिन्संमये कोऽपि सहायो मम वर्तते ।

विना श्रीबलभावार्यचरणांबुरुहाश्रयात् ॥ ७ ॥

ततश्चयुता भूतिः कालबलात् केवललौकिके ।

नित्यं स्थिता ततो भीतिभूयसी जायते हृदि ॥८॥

किंवा को वेद भगवान् करुणात्मा चिकीर्षति ।
न जाने तेन मे चेतः खिंचं भवति सर्वथा ॥९॥

विशेषः प्रेभजितपत्राद्बोद्धव्यः सकलोऽपि हि ।
अनेनैव वयं किञ्चित्स्वास्थयं मन्यामहे हृदः ॥१०॥

इति श्रीहरिदासविरचितं षोडशं शिक्षापत्रं संपूर्णम् ॥

समदर्शं शिक्षापत्रम् ।

यदुक्तमस्मदाचायैर्गौणमुख्यविभेदतः ॥
 त्यागो गृहधनादीनामथवा कृष्णयोजनम् ॥१॥
 वैराग्यपरितोषादेरत्यागोऽपि निरूपितः ॥
 तथा विषयभोगस्य त्यागोऽपि विनिबोधितः ॥२॥
 तथा सत्संगमाऽत्यागः सर्वत्रैव विशेषतः ॥
 अन्थाश्रयपरित्याग उक्तो बाधकरूपतः ॥३॥
 एवं निरूपितौ त्यागोऽत्यागौ सर्वत्र सर्वशः ॥
 न जीवाः स्वबलात्किञ्चित्कर्तुं शक्नुवते स्वतः ॥४॥
 अतः कथं भवेन्मार्गस्थितिर्जीवेषु सर्वथा ।
 फलाशाऽपि कथं कार्या जनैस्तत्राऽस्थितौ पुनः ॥५॥
 तथाऽपि श्रीमदाचार्यचरणाश्रयणादपि ।
 अशक्यमपि यच्छक्यं तदूभवेत्सर्वथैव हि ॥६॥
 यदि दुःसंगदोषेण न भवेच्छिथिलं मनः
 यदि वा कालदोषेणाऽविश्वासोऽपि भवेन्न हि ॥७॥
 “अविश्वासो न कर्तव्यः” इत्युक्तेः स तु बाधकः ।
 अयमेवाऽस्य मार्गस्य मूलमाश्रयसाधकः ॥८॥
 आश्रयेणैव सकलं सिद्धिमेति न संशयः ।
 पृथक्शरणमागोक्तिरत एव प्रभोरपि ॥९॥

शरणस्थसमुद्धारकृतिविज्ञापनादपि ।
विवेकधैर्यभक्त्यादिसाधनाभाववादतः ॥१०॥

सन्मार्गविद्धिः सततं कृतप्रभुपदाश्रयैः ।
तदुक्तवाक्यभावार्थविभावनपरायणैः ॥११॥

यथाशक्तिस्वमार्गीयप्रभुसेवापरैरपि ।
विरुद्धकृतिसंदेहदाहनोद्योगतत्परैः ॥१२॥

निरंतरं स्वमार्गीयसतां संगसमन्वितैः ।
स्थेयं संसारविमुखैः स्वगुरुं प्रणतैरपि ॥१३॥

इति श्रीहरिदासविरचितं सप्तदशं शिक्षापत्रं संपूर्णम् ।

अष्टादशं शिक्षापत्रम् ।

कालः स्वकार्ये कुरुते न जानाति जनो यतः ।
 अभावति हरेः कार्ये स्वात्मकार्येऽतिविह्वलः ॥ १ ॥
 केवलौदरिकत्वं तु तदीयानां न चोचितम् ।
 न पूरयेत् किमुदरं सेवकानां कृपानिधिः ॥ २ ॥
 अविता कापि न कार्येति ग्रभुवाक्यं विचित्यतम् ।
 अज्ञानिनोऽज्ञानिनश्च यदि स्यात्समता कृतौ ॥ ३ ॥
 तदा तु साधनाभावात् किं वृत्तं ज्ञानिनः फलम् ।
 विरहेण हरिस्फूत्यर्द सर्वत्र क्लेशभावनात् ॥ ४ ॥
 लीलाऽतिरिक्तकृष्टीं हि निरानन्दत्वनिश्चयात् ।
 यथाकथंचीद्वीस्मृत्य प्रपेचं हृदये न्यसेत् ॥ ५ ॥
 कृष्णं गूढं सदानन्दं तथा लीलायुतं सदा ।
 रसं स्वसमनामानं भक्तभावात्मके पुनः ॥ ६ ॥
 यशोदोत्संगलालितं सुग्धभावसमावृतम् ।
 प्रपंचवैरिणं बाधहेतुलौकिकनाशनम् ॥ ७ ॥
 स्वप्रवेशाय कामादिसर्वदोषनिवारकम् ।
 स्वार्थत्यक्ताखिलस्वीयपरमार्तिमहोत्सवम् ॥ ८ ॥
 श्रीमदाचार्यहृदयशोषपर्यंकशायिनम् ।
 अनंतभावरूपात्मगोपीरमणतत्परम् ॥ ९ ॥

मधुपाऽऽलिजवोद्युक्तरोमालिसुविराजितम् ।
 प्रसन्नवदनांभोजं करुणारसवदशम् ॥ १० ॥
 बहिंपिच्छशिरोभूषं शृंगाररसरूपिणम् ।
 एवंविधानंतगुणं विधाय हृदये सदा ॥ ११ ॥
 तस्य सेवां प्रकुर्वीत यावज्जीवं स्वधर्मतः ।
 न फलार्थं न भोगार्थं न प्रतिष्ठाप्रस्तिष्ठये ॥ १२ ॥
 श्रीमदाचार्यमार्गेण नान्येनापि कदाचन ।
 न कलिपतप्रकारेण न दुर्भावसमन्वयात् ॥ १३ ॥
 तत्वं विदित्वा परमं यशोदोत्संगङ्गालितम् ।
 श्रीमदाचार्यतत्पुत्रान् हित्वास्मस्वामिनीरपि ॥ १४ ॥
 ततुल्यबुद्ध्या नाशः स्यात्सर्वथेति विनिभयः ।
 एतावती सती शिक्षा संक्षिप्ता भ्रियतां हृदि ॥ १५ ॥
 अन्येऽपि चोपदेष्टव्या यदि स्युरभिकारिणः ।
 मिलंति स्वेच्छया श्रद्धायुताः प्रकृष्टान्ति चैसदा ॥ १६ ॥
 जीवतत्परता सिद्धौ कृपालुस्तेषु त्रृप्यति ।
 यथा विषयिणां तोषो वृतिकासु तथा हृदैः ॥ १७ ॥
 इति श्रीहरिदासविरचितं अष्टादशौ शिक्षापत्रं संपूर्णम् ।

एकोनविंशं शिक्षापत्रम् ।

इदानीं वर्तते कालः कर्सालः क्लिरीष्टः ।
 यस्मिन्विनश्यति मतिः सतामपि कुसंगतः ॥ १ ॥
 सत्संगो दुर्लभो यत्र सततं सत्प्रसंगतः ।
 कथा कृष्णचरितैकयुता नित्यं भवति हि ॥ २ ॥
 निजाचार्यपदांभोजसेविनस्तु सुदुर्लभाः ।
 अदंभिनः कृष्णसेवाकथाचित्तनतंपराः ॥ ३ ॥
 अहं तु सर्वथा नित्यं तथा सत्संगवर्जितः ।
 क्षिण्यामि मनसा नूनं निरामदेन नित्यक्षः ॥ ४ ॥
 बाषपनिःसरणोपार्यं न पश्यामि महीतले ।
 को वा मदीयहृदयदुःखं दूरीकरिष्यति ॥ ५ ॥
 ब्रजवासस्तथा श्रीमद्यमुनादर्शानं गतम् ।
 दूरे गोवर्धनदर्शदूरे तन्नाथदर्शनम् ॥ ६ ॥
 विषयाक्रांतितो दूरे भगवद्भावसाततिः ।
 देशांतरस्थितस्याऽद्य दूरे सांगः सतामपि ॥ ७ ॥
 तद्भावात्कथा दूरे ततो षिमुखता हृदः ॥
 एवंविधस्य सततं श्रीकृष्णः दाशण मम ॥ ८ ॥

को वेद कृष्णः किं कर्ता न जानेऽहं कृपानिधिः ॥
तथापि श्रीमदाचार्यशरणं करवै मनः ॥ ९ ॥

विशेषः प्रेमजित्पत्राद्वोद्भव्यः सर्ववृत्तयुक् ।
अनेन केवलेनैव किंचित्स्वस्थं मनो मम ॥ १० ॥

इति श्रीहरिदास विरचितं एकोनविंशं शिक्षापत्रं संपूर्णम् ।

विश्वितिमं शिक्षापत्रम् ।

समाचाराऽवगत्यैव संतोषो जनितो महान् ॥
 सदोषेषि हरिर्जीवेऽनुग्रहं कुरुते स्वतः ॥ १ ॥
 प्रमेयबलमासांशं किमसाध्यं तदा भवेत् ।
 अतः प्रथमदोषाणां चिता नैव विधीयताम् ॥ २ ॥
 संजातभगवद्वावमपश्यमिव सद्गुणम् ।
 लोकनिदाभवं दुःखं न धर्तैवं हि मानसे ॥ ३ ॥
 अग्रे तु सावधानत्वं विधेयं सर्वथा पुनः ॥
 दुःसंगादिमहादोषा नाशधन्त्येव तत्क्षणात् ॥ ४ ॥
 असज्जनकृतानिदा तुष्टयै सत्त्वविनिश्चयात् ॥
 यतस्तेषां न रौचंते संत पव हि सर्वथा ॥ ५ ॥
 मार्गविश्वासरहिताः सर्वदोषैकदृश्यः ॥
 यतो नामैव हि हरिः सर्वदोषनिवर्तकम् ॥ ६ ॥
 तदपि श्रीमदाचार्यवदनांशुजनिःसृतम् ॥
 तत्प्रकाशितमार्गस्य सर्वसंपादनश्चमम् ॥ ७ ॥
 ततोऽपि ब्रह्मसंबंधः सर्वदोषनिवर्तकः
 निर्दोषाऽनदेवाऽपि दोषाऽभावप्रसाधिका ॥ ८ ॥
 गुणगानं तु सर्वेषां दोषाणां चिनिवारकम् ॥
 गुणगाने ज्ञानमार्गादुत्कर्षः प्रभुणीदितः ॥ ९ ॥

ज्ञानं सकलदोषाणां दाहकं परिकीर्तिम् ।
तथापि न प्रभोः प्रादुभावे यत्प्रतिबंधकम् ॥ १० ॥
तन्निवर्तयितुमशक्तमतो न्यूनं निरूपितम् ॥
ततः स्वाचार्यसांनिध्यं क्षणाद्वावप्रदायकम् ॥ ११ ॥
तद्विद्वाऽतिरितापानां क्रमादेवेह संभवात् ॥
तत् उत्तरभावस्य भावनं बहिरूपतः ॥ १२ ॥
क्षणेन दोषसंघस्य नांशकं सर्वथा मतम् ॥
एवं भूते स्थिते मार्गे नूनं येषामभाग्यतः ॥ १३ ॥
अविश्वासस्ततस्तेषां न गतिः कापि विद्यते ॥
अतः स्वयं श्रुतं यद्वा भाग्याद् हृदि समागतम् ॥ १४ ॥
तदेव हि दृढं स्थाप्य सर्वथा जीवनाऽवधि ।
नाल्पञ्चवचनाच्चाल्या बुद्धिरापातसुंदरात् ॥ १५ ॥
सत्त्वनिश्चयतः संगः साधको नहि संशयात् ।
यत्र वै विपरीतैव कृतिस्तत्र ब्रह्मः कथम् ॥ १६ ॥
तत्र ब्रांताः परं मूढास्तत्संगः खलु बाधकः ॥
अतः सत्संगसहितस्थितेत्सर्वत्र सर्वदा ॥ १७ ॥
सेवां कुर्वन्सदाचारो धर्ममार्गस्थितोऽपि च ।
अविरुद्धवचो वक्ता ह्यविरुद्धकृतिप्रियः ॥ १८ ॥
स्वाचार्यमात्रवाक्यैकनिष्ठः सततभावुकः ।
तदीयं जनसंसृष्टः सर्वसंगविवर्जितः ॥ १९ ॥
इति श्रीहरिदासविरचितं विशतितम् शिक्षापत्रं संपूर्णम् ॥

एकविंशितिमं शिक्षापत्रम् ।

भक्तिमार्गस्तिरोभूतस्तथा संगः सतामपि ॥

ततो भावस्य शैथिल्यं तदभावेऽखिलं वृथा ॥ १ ॥

भक्तिमार्गयिताभावे क्रियामात्रं हि कर्मवत् ।

तत्रापि न मनः स्थैर्यं विक्षेपाद् व्यावहारतः ॥ २ ॥

व्यावहारोऽप्यस्तिद्वश्चेद्विशेषक्षोभको मतः ॥

तदभावे तु गार्हस्थ्यप्रकारैः सेवनं कुतः ॥ ३ ॥

व्यावृत्यभावपक्षस्तु बुद्धिदार्ढ्यात्सुदुर्लभः ।

बुद्धिदार्ढ्ये तु सततं निवेदनविनित्तैः ॥ ४ ॥

तत्रापि सहभावस्तु सतामेव निरूपितः ।

ते दुर्लभा दुरगाश्च ततो बुद्धिर्न ताष्ट्री ॥ ५ ॥

स्थितापि शीर्यते नित्यं पोषकाभावतो मम ।

खिन्नं च जायते चित्तं वातश्चिवणतोऽन्यथा ॥ ६ ॥

श्रुतोत्तमप्रकाराश्च भगवन्मानसा अपि ।

अस्मदीया लोकिकेषु प्रतिष्ठामात्र साधकाः ॥ ७ ॥

चित्तव्ययं प्रकुर्वति वृथा देहं च तद्रत्म् ।

भगवन्मार्गनिष्ठा तु लोकनिष्ठाविरोधिनी ॥ ८ ॥

संसारैरी कृष्णोऽपि मूढनेतानुपेक्षते ।
कालः संतामपि हरत्यसौ संप्रति सन्मतिम् ॥ ९ ॥
कालदोषनिराकर्ता न संगोऽस्ति संतामपि ।
अतः स्थेयं सावधानेः समस्तैर्मार्गवर्तिभिः ॥ १० ॥

इति धीहरिदासविरचितं एकविंशतितमं शिक्षापत्रं संपूर्णम् ।

द्वाविंशतितमं शिक्षापत्रम् ।

भावोऽत्र साधनं मार्गं प्रमेयं भगवान् हि सः ।
 प्रमाणं कृष्णसेवादौ (सेवादिः) स एव च फलं पुनः ॥ १ ॥
 तस्मात्स एव संरक्षयो निधिरूपस्तु सर्वथा ।
 यत्तद्विरुद्धं तत्सर्वं ज्ञात्वा ज्ञात्वा निवर्तयेत् ॥ २ ॥
 हरिकृष्णे यथापूर्वं स्नेहः स्थाप्यो विशेषतः ।
 गोष्ठी च तादृशैः (तादृशी) कार्या ध्रुवमस्मत्प्रयत्नतः ॥ ३ ॥
 एतस्यांतःस्थितिः प्रायः समीचीनावलोक्यते ।
 नान्यच्च लौकिकं चित्ते विचार्यमिह सर्वथा ॥ ४ ॥
 विशेषस्तु समग्रोऽपि भांडागारिकपत्रतः ।
 विज्ञेयः सर्वथा शीघ्रं लिख्यतां तदुत्तरम् ॥ ५ ॥

इति श्रीहरिदासविरचितं द्वाविंशतितमं शिक्षापत्रं संपूर्णम् ।

त्रयोर्विंशतितम् शिक्षापत्रम् ।

भवतः श्रुतिसिद्धांताः कर्थ मुहूर्ति लौकिके ।

अलौकिके तु चिता या विषयाऽभावतो न सा ॥ १ ॥

यतः सर्वसमर्थोऽस्मत्प्रभुः सर्वं करोति हि ।

पितेव (पतिवत्) निजदासानामैहिकंपारलौकिकम् ॥२॥

अत एवास्मदार्थयवचनं वै विशाजते ।

“भगवानपि पुष्टिस्थो न करिष्यति लौकिकीं च गतिम्” ॥३॥

मर्यादामागवैराग्याद्यभावेऽपि गति सतमम् ॥

चितासंतानहंतारोऽप्याचार्यपदरेण्ठिनः ॥ ४ ॥

अतस्तदीयाः किं ब्रान्ताश्चितां विद्धते जनाः ॥

ज्ञानिनोऽपि न वै दुःखं चित्ते दृधति लौकिकम् ॥५॥

सेवारसादिरहिताश्चित्रं भक्ताः कर्थं तथा ॥

यैः स्वरूपस्य सेवायां दर्शनस्पर्शनादिकम् ॥ ६ ॥

अनुभूतं सदा तेषां चितं दुःखयुतं कथम् ॥

परमानंदसर्वधे दुःखं तिष्ठति नैव हि ॥ ७ ॥

पित्रादयस्तु सर्वेऽपि सर्वधादुःखहेतवः (सर्वधाय स्वहेतवः) ॥

बहिर्मुखजनस्येव ब्रह्मिर्मुख्यं ततस्त्यजेत् ॥ ८ ॥

बहिर्मुखस्य बाधते दोषा दैहिकमानसाः ॥

क्षीणधातोरिवार्तास्य रोगा वातिकपैत्तिकाः ॥ ९ ॥

तन्निवृत्तिस्तु संपादा सतां संगेन सेवया ।
 श्रीभागवतपाठेन तदर्थं श्रवणादपि ॥ १० ॥
 निवेदनस्मरणतः सद्भिः सह कथादिभिः ।
 सदा नामक्रहणतः सदा शरणभावनात् ॥ ११ ॥
 अष्टाक्षरमहामंत्रकीर्तनेन विशेषतः-
 पंचाक्षरेण मंत्रेण तदीयत्वविभावनात् ॥ १२ ॥
 वैराग्यपरितोषाभ्यां कृष्णसंन्निहितस्थितेः ।
 लौकिकक्लेशजौदास्यात्पुत्राद्यननुरागतः ॥ १३ ॥
 गृहवित्ताद्यनासक्त्या तदीयेष्वतिरागतः ।
 नवरत्नस्य पाठेन सर्वचिता निवर्तते ॥ १४ ॥
 एवं निवृत्तवैमुख्यं जनं दुःखं न बाधते ।
 अतस्तन्मात्रयत्नैस्तु भवितव्यं भवादृशैः ॥ १५ ॥
 दुःखेन न वृथा नैयः कालः परमदुर्लभः ।
 कृष्णसेवानुकूलस्तु निजाचार्याश्रियाश्रितैः ॥ १६ ॥
 द्रुतं हेया वृथा चिता प्राप्ताऽपि निजदोषतः ।
 चितोद्वेगं विधायापीत्येतद्वचनचितनात् ॥ १७ ॥

इति श्रीहरिदास विरचितं त्रियोविंशतिमं शिक्षापत्रं संपूर्णम् ।

। चतुर्विंशतितम् शिक्षापत्रम् ।

भक्तिमार्गे कृपामात्रं कारणं परमुच्यते ।
 तेनैव मार्गे सकलं सिद्धिमेति न संशयः ॥ १ ॥

सा तु स्वाचार्यशरणागतौ तैज्ञापितः प्रभुः ।
 यदैव कुरुते कृष्णस्तदा भवति सर्वथा ॥ २ ॥

अतस्तदाश्रयो जीवैर्दृढ एव विधीयताम् ।
 यथावतारंलीलयां तासां श्रीयमुना मता ॥ ३ ॥

यथा वा हरिदासो हि पुलिंदीनां गिरिमतः ।
 यथा वामिकुमाराणां ब्रते कात्यायनी मता ॥ ४ ॥

प्रादुर्भूतः स्वयं कृष्णो यथा स्वप्रापणे मतः ।
 यथा वा दैन्यभावात्मा प्रादुर्भवे स्ययं मतः ॥ ५ ॥

तथा परोक्षे जीवानां पुष्टिसंबंधसिद्धये' ।
 श्रीमदाचार्यसंबंधो नान्यदस्ति हि साधने ॥ ६ ॥

अत एवोक्तमाचार्यैः स्तोत्रे कृष्णाश्रयाभिधे ।
 शरणस्थसमुद्धारं कृष्णं विज्ञापयाम्यहम् ॥ ७ ॥

विश्वासार्थं वरमदादिति श्रीवल्लभोऽब्रवीत् ।
 अतो नान्यप्रकारेण फलं स्वहृदि चित्यताम् ॥ ८ ॥

विश्वासेन यथाप्नोति चातकः स्वातिजं जलम् ।
 तथा चेत्कृष्णजलदः स्वानन्दं वर्षयिष्यति ॥ ९ ॥

एवं विश्वाससद्गावे सर्वमेव भविष्यति ।
 यतः परिवृढोऽस्माकं सर्वं कर्तुं क्षमो मतः ॥ १० ॥
 स हि स्वतः समर्थत्वात् साधनमपेक्षते ।
 कालकार्यं विलोक्यात्र तदीयानां विशेषतः ॥ ११ ॥
 निःसाधनत्वसंस्फूत्या दृढः स्यात्तपदाश्रयः ॥
 असुराणामविश्वासस्तथा तत्संगिनामपि ॥
 मतिमोहो महादोषनिधानं संभविष्यति ॥ १२ ॥
 यथा पूर्वकथां श्रुत्वा भगवत्पादसेविनाम् ॥
 स्वस्मिन्दैन्यसमुत्पत्तिस्तथा साधननाशनम् ॥ १३ ॥
 तदीयानां सर्वमस्ति सदा तद्भावभाविनाम् ।
 इतरेषां कालिकानां कालेन निखिलं जगत् ॥ १४ ॥
 यंतः कालस्तद्विभूतिः “कालः कल्यतामहम्” ॥
 मुख्याधिकार्यपूर्व हरेरिच्छाशक्तिस्वरूपवान् ॥ १५ ॥
 तदंतरंगदासेषु न तत्सामर्थ्यमिष्यते ॥ १६ ॥
 स हि सर्वो यथान्येषां मारकोऽपि न हि क्षमः ॥
 पीतामृतं जनं जातु स्पष्टुमात्रातुमेव च ॥ १७ ॥
 तथा कालोऽपि मनुजं महापुरुषसंस्थितम् ॥
 भक्तिपीयूषपातारं न किञ्चित्कर्तुमीश्वरः ॥ १८ ॥
 तदीयैः सर्वकार्येषु न कालश्चित्यतां हृदि ॥
 “तथैव तस्य लीलेति” वचनात्सर्व चित्यताम् ॥ १९ ॥
 सर्गादिलीलाकर्तृत्वात् किञ्चित्र तादृशि प्रभौ ॥
 विवेकोऽप्ययमेवात्र स हितं वै विधास्यति ॥ २० ॥

स्वकीयानां नजेच्छातस्ततश्चितात्र का भवेत् ॥ २६ ॥

भवतः श्रुतसद्वार्ताः सत्संगकृतयोऽपि हि ॥
प्रापुपादैकगतयस्तेषां का परिदेवना ॥ २२ ॥

. धर्मसंस्थापनार्थीय यस्य प्राकटघमुच्यते ॥
स हि धर्मव्यतिकरं स्वकृतं सहते कथम् ॥ २३ ॥

ब्रह्मण्यो धेनुविप्रेशो वेदधर्मैकपालकः ॥
स कथं सहते कृष्णस्तद्विरोधं जनैः कृतम् ॥ २४ ॥

परमानंदसंदोहो दयालुः सुतरामपि ॥
स कथं सहते कृष्णो दयाऽभावं जनेष्वपि ॥
अतोऽत्र यदिदं जातं तत्स्वदोषेण सर्वथा ॥ २५ ॥

निर्दोषपूर्णगुणत हरौ नित्यं विराजते ॥
कदाचित्स्वप्रमोदोदीषो नाऽनेयः सर्वथा हृदि ॥ २६ ॥

के वा वयं वराका यदुद्धवाधा अपि प्रभोः ॥
श्रुतवंतो विसदशीं लौलां पश्चात्स्थिता अपि ॥ २७ ॥

कुंतीवदीदशं भाग्यं कस्य भाग्यवतो भवेत् ॥
सद्यः प्राणविमोक्षोऽत्र श्रीकृष्णविरहेण हि ॥ २८ ॥

अस्माकं तु प्रभुनित्यमक्षताऽव्याहतोऽधुना ।
विराजते ततो दुःखं न विधेयं मनस्यपि ॥ २९ ॥

भवद्विमिलितैः सर्वेरियं शिक्षा विचार्यताम् ।
ततः संदेहजातं यद्बुद्धिस्थं तद्व्यपोह्यताम् ॥ ३० ॥
अस्माकं साधनं साध्यं श्रीकृष्णः शरणं मम ॥
संपत्स्वापत्स्वपि सदा स्वाचार्यचरणादितम् ॥ ३१ ॥

इति श्रीहरिदासविरचितं चतुर्विंशतितमं शिक्षापत्रं संपूर्णम् ।

पंचर्विशतितमं शिक्षापत्रम् ।

श्रीवल्लभपदांभौजभजनादरणादपि ॥
 दयापरः कदाचित्तं न जहाति जनं हरिः ॥ १ ॥

कृपाकटाक्षसंपातपक्षपोतपरो हरिः ॥
 क्षमते तत्कृतं दोषलक्षमायक्षमं स्वतः ॥ २ ॥

यदीय हृदये श्रीमदाचार्यचरणद्वयम् ॥
 त एव शरणं दोषशतावृत्तिमतो मम ॥ ३ ॥

यदंगुलिनखानंदचंद्रशैत्यं सदा हृदि ।
 तापं हरति भक्तानां तदानंदं पदांबुजम् ॥ ४ ॥

अस्तु वस्तुशतं लोके वेदेः च परिकीर्तिम् ॥
 फलत्वेन निजाचार्यचरणाब्जद्वयं मम ॥ ५ ॥

न कर्मवेदविहितं फलं जनयति ध्रीवम् ॥
 यतो बहिर्मुखं चितं जायतेऽन्यथुतेर्हरे ॥ ६ ॥

ज्ञानं तु (मुक्ति) भक्तिहेतुत्वात्सा नैव फलरूपिणी ॥
 यतो जीवस्य दासत्वहेतुभेदनिवर्तिका ॥ ७ ॥

मर्यादाभक्तिरप्यषा तावदेव फलात्मिका ॥
 यावत् जायते (ज्ञायते) पुष्टिभक्तिः सकलमूर्द्धगाः ॥ ८ ॥

पुष्टिभक्तिर्हरेरास्यं तत्त्वसमत्प्रभवः स्वयम्
 त एव संश्रिताः संतः फलरूपा भवन्ति हि ॥ ९ ॥

तदुत्तरं न कर्तव्यमनुभूतेः परं किमु !

यथा लोके फले प्राप्ते न भोगादधिका कृतिः ॥ १० ॥

तस्मात्फलं निजाचार्यपदांभोजद्वयं सदा ।

हृदि धार्यं नैव कार्यं संशयायितमानसम् ॥ ११ ॥

अत्र संशयमापन्नाः सर्वथा ह्यासुरामताः ॥

दैवा अपि पुरा तेऽपि हरिणा पातिताः करात् ॥ १२ ॥

अहो महच्चित्रमिदमवतीर्णं हरौ भुवि ॥

विद्यमाने भागवते विवृतावपि सर्वथा ॥ १३ ॥

सत्यां भुवि सुवाधिन्यां सत्सु सत्सु क्वचित्क्वचित् ॥

ग्रंथेषु त्विद्यमानेषु सर्वार्थज्ञापकेष्वपि ॥ १४ ॥

तथापि न प्रवर्तते जना भक्तिपथे पुनः ॥

प्रायः कृपैव हरिणा कारणत्वेन रक्षिता ॥ १५ ॥

मूर्छितेंद्रियवृत्तीनामुद्भवौ नासुमंतरा ॥

तथा कृपा विना सर्वसाधनाना न चोद्धवः ॥ १६ ॥

इति श्रीहरिदासविरचितं पंचविंशतितमं शिक्षापत्रं संपूर्णम् ।

षड्ंशतितमं शिक्षापत्रम् ।

स्वकीयानांमैहिकं यदथवा पारलौकिकम् ॥

अकरोत्कुरुते कर्ता प्रभुरेव न संशयः ॥ १ ॥

तथापि कुरुते जीवः प्रयत्नं निजदोषतः ॥

अज्ञानात्करुणावार्द्धिः क्षमते तादृशं स्वतः ॥ २ ॥

अविरुद्धं प्रकुरुते विरुद्धं वारयत्यपि ॥

दासेषु कृष्णो बलेषु पितेषु कुरुते हितम् ॥ ३ ॥

न जानाति निजाज्ञानात्तत्कृतिं स कृतधनतः ॥

क्व दोषराशिंजीवोऽयं क्व हरेर्गुणवारिधिः ॥ ४ ॥

कथमन्यान्यसंबंधः स्यात्तमस्तेजसोरिव ।

तथापि दोषराशिनां दाहनेन निवेदनात् ॥ ५ ॥

स्वाचार्यद्वारकानुस्याद्योग्यता हरियोजने ॥

अतः स्वाचार्यचरणौ स्थाप्यौ हृदि निरंतरम् ॥ ६ ॥

यथा बालकरक्षयै दाकिनीतो विभेति हि ॥

माता तथैव भेत्तव्यं दुःसंगाद्भावरक्षकैः ॥ ७ ॥

समस्तेभ्यो निजस्नहं गोपायति यथा सती ॥

तथैव भगवद्भावगोपनं क्रियतां जनैः ॥ ८ ॥

द्रुतिकालापसंसर्गे यथा वर्द्धयते रतिम् ॥
स्वैरिणी भक्तसंसर्गे भाववृद्धि तथा नयेत् ॥ ९ ॥
असत्या सर्वदा चितं गृह उच्चाटितं यथा ॥
तथैव भावनादौ तु चेतः स्थाप्यं तदाश्रितैः ॥ १० ॥
इति श्रीहरिदासविरचितं षड्ङिशतितम् शिक्षापत्रं संपूर्णम् ॥

सप्तविंशतितमं शिक्षापत्रम् ।

निजाचार्यपदांभोजयुगलश्रवणं सदा ॥
 विधेयं तेन निखिलं फलं भावि विनाश्रमम् ॥ १ ॥
 धनं गृहं गृहासक्तिः प्रतिष्ठा लोकवदयोः ॥
 कर्मादिनिष्ठा मनसः स्वर्गादिफलकांक्षणम् ॥ २ ॥
 लौकिके परमा प्रीतिविरुद्धविषयेषणा ॥
 अविरुद्धे तथासक्तिर्विषयैर्भोगभोजनम् ॥ ३ ॥
 देहाभिमान कुलजो विद्यादिविहितोऽपि च ॥
 भगवत्सेवना भावसहितं देहपोषणम् ॥ ४ ॥
 असत्संगैः सदा दुष्कृष्णानुच्छिष्टभक्षणम् ॥
 निवेदनानुसंधानत्यागः शरणविस्मृतिः ॥ ५ ॥
 देवांतराश्रयस्तेभ्यः प्रार्थनापि फलार्थितः ।
 भगवच्चित्तरहिता व्यावृत्तिरपि लौकिकि ॥ ६ ॥
 गुरुद्वोहतदीयेभ्योः स्वस्याधिक्यविभावनम् ।
 अत्यंतदेहसामर्थ्यमिद्रियाणां च पोषणम् ॥ ७ ॥
 गृहेष्वभिरतिर्भायपुत्रादिषु मनोगतिः ।
 कृष्णानुभावरहितदेशे सततं संस्थितिः ॥ ८ ॥
 हर्षशोकौ लोकलाभस्तदभावकृतौ तदा । तथा ।
 स्वातंत्र्यभावनं स्वस्य जीवस्वाभाविको हठः ॥ ९ ॥

अधिकारः पापरतिः पक्षपातो दुरात्मनाम् ।
हृदयकूरता दीनजनोपेक्षाऽक्षमा पुनः ॥ १० ॥
एते चाऽन्ये च बोद्धव्या दोषा विस्मारका हरेः ।
सावधानीभूय दासैः कृष्णस्य स्थेयमादरात् ॥ ११ ॥
भगवन्मार्गमात्रस्थैस्तन्मार्गफलकांक्षिभिः ॥
विरक्तैरन्यतः कृष्णगुणासक्तांतरात्मभिः ॥ १२ ॥
स्वाचार्यशरणं यातैस्तद्विश्वाससमन्वितैः ॥
परित्यक्ताखिलैः स्थेयं सदा तदर्शनोत्सुकैः ॥ १३ ॥
इदानीमागतः कालः सर्वबुद्धिविनाशकः ॥
करे पतति दुःसंगो भीलिताक्षस्य चापि हि ॥ १४ ॥
किं कार्यं किमकार्यं वा यतः स्फुरति नैव हि ॥
प्रभुणा स्वबलं तावदुपसंहृतमेव हि ॥ १५ ॥
साधनानि न सिद्धच्यन्ति कालदोषादुरात्मनः ॥
प्रतिबंधश्च कालादिकृतः प्रत्यहमेधते ॥ १६ ॥
उद्वेगः प्रतिबंधो वा भोगश्चाऽपि प्रजायते ।
प्रतिबंधसेवनं तैः प्रत्याशा का फलस्य हि ॥ १७ ॥
तथापि श्रीमदाचार्यचरणाऽश्रयणान्मम ॥
निवर्तते निराशां सन्न मनः फललब्धितः ॥ १८ ॥
इति श्रीहरिदासविरचितं सप्तविंशतितमं शिक्षापत्रं संपूर्णम् ।

अष्टाविंशितिमं शिक्षापत्रम् ।

कदा नंदात्मजः स्वेषु कृपाद्विष्टि करिष्यति ॥
 प्रतीक्षयैवाऽस्मदादिमनः श्रान्तं सहेंद्रियैः ॥ ५ ॥
 करुणावारिधिः स्वीयनिधिः सर्वाधिकः प्रभुः ॥
 उपेक्षते कुतः स्वीयनिति चिंतातुरं मनः ॥ २ ॥
 निजानंदनिमग्नस्य भवेद्यद्यपि विस्मृतिः ।
 भक्तार्थमवतीर्णस्य कृपालोहचिता न सा ॥ ३ ॥
 कं प्रार्थयेयुस्ते दीना विहाय निजनायकम् ।
 तदेकशरणा नित्यं विमुक्ताः सर्वसाधनैः ॥ ४ ॥
 मन्नाथ ! नाथये नूनं भवामि विरहाकुलः ।
 दर्शनं स्पर्शनं वापि देहि वेणुस्वरश्चुतिम् ॥ ५ ॥
 निजाचार्याश्रितानस्मान्यदि कृष्ण ! प्रहास्यसि ॥
 गमिष्यति हरे ! नाथ ! प्रतिज्ञैव तदा तव ॥ ६ ॥
 वयं तु सर्वथा दुष्टाः स्वधर्मविमुखा अपि ॥
 त्वमस्मदीयान्मा धर्मनि गृहाण गुणपूरितः ॥ ७ ॥
 कृपालो ! पालनीयानां गुणदोषविचारणा ॥
 न कार्या स्वीयशरणविहितं वरणं यदि ॥ ८ ॥
 अश्रांतोऽपि हरे ! दोषगणनायां मम प्रभो ! ।
 श्रममेष्यति गोपीश ! ततो विस्मर सर्वथा ॥ ९ ॥

दीनेषु गुणलीनेषु (हीनेषु) तावकीनेषु मत्प्रभो ! ॥
पराधीनेषु करुणा करणीयैव सर्वथा ॥ १० ॥

निःसाधना गतधना मनोदीना सुदुःखिताः ॥
निजाचार्याश्रिताः शोकलौभमोहभयाकुलाः ॥ ११ ॥

भवंति ते कृपापात्रं महोदार ! दयानिधे ! ॥
प्रयच्छ करुणां तेभ्यो दत्तं पात्रेऽक्षयं भवेत् ॥ १२ ॥

संसारदावदग्धानां जीमूतजलकांक्षिणाम् ।
न नीलजलदानं तजलदानं विना सुखम् ॥ १३ ॥

ये मयांगीकृताः सर्वे त्वत्सेवायै गृहस्थिताः ।
त एव भावनाशाय भवन्ति करवै किमु ॥ १४ ॥

बहिर्मुखाः प्रकुर्वति स्त्रसंबंधं बहिर्मुखम् ॥
सहायता अस्तदेव न हातुमहमुत्सहे ॥ १५ ॥

सहायब्रह्ममुत्पाद वंचयन्ति यथा जनम् ॥
मार्गस्थितं तथा नाथ ! वंचितोऽहं गृहस्थितैः ॥ १६ ॥

यथांधकूपयतितं मंड्ळका दुःस्वरैर्जनम् ॥
व्यथयन्ति तथा मर्दं दुर्वचोभिर्गृहस्थिता ॥ १७ ॥

कियतपर्यंतमेवं हि मदुपेक्षां करिष्यसि ।
त्यक्तो वा दोषसाहित्याद्विमुखोऽहं दयालुना ॥ १८ ॥

त्यक्तः कुञ्ज गमिष्यामि न मेऽस्ति शरणं कवचित् ।
नावमारीप्य दीनं स्वं मध्येधारं न मज्जय ॥ १९ ॥

निजाचार्यकुले जन्म किमर्थं विहितं मम ॥
विहितं चेन्मयि सदा दोषपीने कृष्णं कुरु ॥ २० ॥
असंगः सर्वथा दूयेऽसत्संगसहितोप्यहम् ॥
यथारण्ये परित्यक्तः कांदिशीको मृगादनैः ॥ २१ ॥
जातपक्षाः खगाः स्वीयजननीं च त्यजंति हि ॥
यथा तथा करालेऽस्मिन् कालेऽहं भगवज्जनैः ॥ २२ ॥
चितापारावारे पतितस्यात्रैव मग्नस्य ।
एतज्जलवडवाग्निः शरणं श्रीबलभाचार्याः ॥ २३ ॥
हा कृष्ण! हा नंदमूर्त्ति! हा यशोदाग्रियाऽर्भक ॥
हा गोपिकाहृदाधार! धारयस्व करेण माम् ॥ २४ ॥
इति श्रीहरिदासविरचितं अष्टाविंशतितमं शिक्षापत्रं संपूर्णम् ।

एकोनत्रिंशत्तमम् शिक्षापत्रम् ।

बुद्धिनाशककालोऽयं सर्वेषां समुपागतः ।

अतो हि सर्वथां गोप्यं बुद्धिरत्नं सुबुद्धिभिः ॥ १ ॥

सत्संगकृष्णस्मरणशरणागतिसाधनैः ।

तदभावे कृतिः सर्वा यतो वैयर्थ्यमेति हि ॥ २ ॥

अत एतोक्तमाचार्यैः स्वकीयकरुणात्मभिः ।

बुद्धिप्रेरककृष्णस्य पादपद्मं प्रसीदतु ॥ ३ ॥

उपकारोऽपि गायत्र्या ध्यानहेतुरथं मतः ।

गीतायां हरिणाप्युक्तमर्जुनं प्रति मोदतः ॥ ४ ॥

“ददामि बुद्धियोगं तं येन मामुपयांति ते” ॥

बुद्धिस्थैर्यै हृदिस्थैर्यै हरेरिति न संशयः ॥ ५ ॥

तन्नाश एव गीतायां सर्वनाशो निरूपितः ।

अतो बुद्धिः सुसंरक्ष्या भावभावनकारणम् ॥ ६ ॥

प्रसादभक्षणैर्नित्यं सेवनाकरणैरपि ।

सत्संगेन सदा कृष्णकथाश्रवणकीर्तनैः ॥ ७ ॥

इति श्रीहरिदासविरचितं एकोनत्रिंशत्तमम् शिक्षापत्रं संपूर्णम् ।

त्रिंशत्तमं शिक्षापत्रम् ।

स्मर्तव्यः सर्वदा कृष्णो विस्मर्तव्यं जगत् पुनः ।

प्रपञ्चस्मरणे कृष्णस्मृतिर्नैव भवेदिति ॥ १ ॥

प्रयतेत ततो जीवस्तदभावाय सर्वथा ।

कृष्णाऽर्थताभावनेन गृहादेविस्मृतिर्भवेत् ॥ २ ॥

अथवा बाधकत्वेन त्यागभावनया पुनः ।

अखंडाऽद्वैतभावेन कामाद्यावेशातो हरौ ॥ ३ ॥

प्रापंचिकपदार्थेषु लीलासृष्टिवभावनात् ॥ ३ ॥

कृष्णसन्निहितो देशः कालः सत्संगहेतुकः ॥ ४ ॥

द्रव्य सर्वस्वमेवाऽत्र कर्ताऽभिमतिवर्जितः ।

मंत्राः श्रीकृष्णनामानि गुणलीलासमन्विताः ॥ ५ ॥

कर्माणि कृष्णसेवैव सर्वसाधनसंग्रहः ।

एतत्प्रदूकस्य भक्तो हि सत्संगः साधनं मतम् ॥ ६ ॥

कृष्णसान्निध्यदेशे तु यतस्तिःउति साधवः ।

कालःप्रसंगहेतुस्तु मिलितैस्तैरुदेति हि ॥ ७ ॥

सर्वस्वस्योपयोगोऽपि सिध्येत्सदूयुद्धिदातृभिः ।

अभिमाननिवृत्तिस्तु तदाश्रयवतामिह ॥ ८ ॥

कृष्णनामस्वरूपादिज्ञानं तु तत एव हि ।

भगवत्सेवनं वाऽपि पुरुषार्थस्तदैव हि ॥ ९ ॥

यदा तथाविधाः संतो दृश्यन्ते सेवनोद्यताः ।
अतः सत्संग एवाऽस्मिन्मार्गे सर्वस्य साधनम् ॥ १० ॥

तदभावे सर्वथैव न किञ्चिदिह सिद्ध्यति ।
तस्मात्प्रयत्नः कर्तव्यः सत्संगाय सुबुद्धिभिः ॥ १२ ॥

अत एवोक्तमाचार्यैर्हरिस्थाने तदीयकैः ।
अद्वौरे विप्रकर्षे वा यथा चित्तं न दुष्यति ॥ १२ ॥

चित्तदोषे कर्थं सेवा चेतस्तप्रवणं भवेत् ।
अतो विचारः कर्तव्यः सर्वथैकत्र वासकृत् ॥ १३ ॥

बुद्ध्या विचार्य मन्त्रोक्तं निधाय हृदि सर्वथा ।
स्वार्थसंपत्तये कार्यो वास एकत्र तत्परैः ॥ १४ ॥

इति श्रीहरिदासविरचितं त्रिशत्तमं शिक्षापत्रं संपूर्णम् ।

एकर्त्रिंशत्तमं शिक्षापत्रम् ।

निःसाधनफले मार्गे वलं नैवोपयुज्यते ।
 साधनात्तामतो नायमात्मेत्येषोदिता श्रुतिः ॥ १ ॥
 किंतु सर्वस्य मूलं हि हरेवरणमुच्यते ।
 यथैव वृणुते कृष्णस्तथा तिष्ठति वै जनः ॥२॥
 वरणं तु द्विधा साक्षात्पारं पर्यविभेदतः ।
 लीलास्थितेषु वै साक्षादन्येष्वस्ति परं परा ॥३॥
 आचार्यद्वारकं तत्र वरणं न हरेः स्वतः ।
 लीलास्थेष्वपि भक्तेषु वृतेद्वैविद्यमीक्ष्यते ॥४॥
 साक्षाच्छ्रुतिषु हरिणा वरणं बन्धस्त्रनुषु ।
 परं पराप्रकारेण मर्यादापुरुषोत्तमात् ॥ ५ ॥
 अन्यथाप्यत्र भेदोऽस्ति दासतात्मीयतादिभिः ।
 आत्मीयत्वेनावतारे दासत्वेनान्यदा वृतिः ॥ ६ ॥
 दासत्वेप्यस्ति भेदो हि मर्यादापुष्टि भेदतः ।
 अतो न जीव स्वातंत्र्यं दासात्वाद्विनिसर्गतः ॥७॥
 यथा कृतिस्तथा सर्वं कृष्णस्तस्य करोति हि ।
 मर्यादायां वृतो तस्य भवेत्साधननिष्ठता ॥ ८ ॥
 पुष्टावनुग्रहे दृष्टिस्तयैव सकलं पुनः
 वयं त्वनुग्रहाचार्यैः पुष्टो मर्यादया सह ॥९॥

अंगीकृतिसमयदैः सर्वेऽप्यङ्गीकृताः स्वतः
अतस्तदुक्तमयदास्थितिहि हितकारिणी ॥१०॥

पुष्टिप्रभुत्वादस्माकं लौकिकी पारलौकिकी ।
सर्वा चिंता हरेरेव निश्चितत्वं विभाव्यताम् ॥११॥

अत एतोक्तमाचार्यैनिजेच्छातः करिष्यति ।
नोपेक्षते निजानार्तबन्धुः श्रीगोकुलेश्वरः ॥ १२ ॥

हरोच्छा विपरीताऽपि दासदुःखावलोकनात् ।
अनुकंपानिधानत्वाद्वरेविपरिवर्तते ॥ १३ ॥

आत्मात्रमतः स्थाप्य प्रार्थना न विधीयताम् ।
कृपालुरेव भविता निजार्तजनशम्र्मदः ॥१४॥

आत्म्यैव क्रियते यत्तु सेवागुणकथादिकम् ।
तदेवास्मत्प्रभूक्तेऽस्मिन्मार्गे प्रविशति धवम् ॥१५॥

अन्यथा क्रियमाणं तु कृष्णसायुज्यसाधकम् ।
न मुख्यफलसांबन्धस्ततो भवति निश्चितम् ॥ १६ ॥

तदात्मप्राप्तिरेतेषां तद्रूपाचार्यसेवनात् ।
तत्कृपातस्तदुदितंवचोबृन्दविचारणात् ॥ १७ ॥

निवेदनानुसंधानात् सदा सत्संगभावनात् ।
अन्यथा न भवेदेवं स्वकृतानंतसाधनैः ॥१८॥

ये भावं वर्ज्यमन्त्येव दृढं वचनवर्षणैः ।
संगोऽपि तेषां कर्तव्यो नान्येषामिति निश्चयः ॥१९॥

तदुदुर्लभत्वे शाधियै मूकत्वं वा वरं मतम् ।
वाचः प्रभूणां वदने दुर्जनानां भवन्ति न ॥२०॥

स्लेच्छानामिव गायत्री ततः श्रवणतः किमु ।
तत्सधर्मस्तत्र वर्णा अनुभावतिरोहिता ॥ २१ ॥

अतः फलं न श्रवणाद्वोषः प्रत्युत जायते ।
सावधानतमैः स्थेयमीद्कश्रवणकीर्तनात् ॥ २२ ॥

निरपेक्षाः कृष्णजना निजाचार्यपदश्रिताः ।
श्रीभगवततत्त्वज्ञा दुर्लभा एव भूतले ॥ २३ ॥

अतः शरणमात्रं हि कर्तज्यमखिलं ततः ।
यदुक्तं तात चरणैरिति वाऽयादूभविष्यति ॥ २४ ॥

तथा विधेयं कृपया यथा गोवद्वनेश्वरः ।
दर्शयत्यचिरादेव निजं रूपं तदाश्रितैः ॥ २५ ॥

इति श्रीहरिदास विरचितं एकत्रिशत्तमं शिक्षापत्रं संपूर्णम् ।

द्वात्रिंशत्तमं शिक्षापत्रम् ।

कामाऽविष्टे कोधयुते संसाराऽसक्तिसंयुते ।
लोभाऽभिभूते सततं धनाऽर्जनपरायणे ॥ १ ॥

दयाविरहिते रूक्षे नित्यं संतोषवर्जिते ।
शोकाऽकुले भयाऽक्रान्ते विषयध्यानतत्परे ॥ २ ॥

अहंकारयुते कूरे दुष्टपक्षैकपोषके ।
ज्ञानमार्गस्थिते सर्वसाम्यचितनभाविते ॥ ३ ॥

लौकिके सन्मुखे कृष्णजनैमुख्यसंयुते ॥
कृष्णलीलादोषदृष्टौ तथा कर्मजडेऽपि च ॥ ४ ॥

आचार्यविमुखे नित्यमसद्वादनिभूषिते ।
एतादशो तु हृदये हरिनार्द्दिविशते क्वचित् ॥ ५ ॥

दीने शुद्धे निष्प्रपंचे लीलाचितनतत्परे ।
स्वाचार्यशरणे नित्यं सर्वकामविवर्जिते ॥ ६ ॥

ब्रजस्त्रीचरणांभोजरेणुग्राप्त्यभिलाषुके ॥
गुणगानपरे कृष्णनामाऽर्थपरिभावुके ॥ ७ ॥

अनन्येऽनन्यसेवैकनिष्ठातत्परतां गते ।
भगवद्वर्मनिरते विरक्ते गुणसंगिनि ॥ ८ ॥

कृष्णाऽर्तिभावसंयुक्ते सरसेऽन्यरसाऽतिगे ।
अचंचले कृष्णलीलाचंचले दर्शनाऽऽकुले ॥ ९ ॥

मनोरथशताऽऽक्रांते सबौदासीन्यसंयुते ।
एतादृशो तु हृदये हरिराविशते क्षणात् ॥ १० ॥

इति श्रीहरिदासविरचितं द्वात्रिंशत्तमं शिक्षापत्रं संपूर्णम् ।

त्रयस्त्रिंशत्तमं शिक्षापत्रम् ।

अस्मिन्मार्गे प्रभोरिच्छामात्रं सर्वत्र कारणम् ।
 सैव चावरणं यावत्प्रतिकूलं फले निजे ॥ १ ॥
 तदावरणनाशस्तु दैन्यादेव हरौ कृतात् ।
 स दीनेषु निजामिच्छामनुकूलां करोति हि ॥ २ ॥
 तदानुकूल्ये दासानां किं फलं दुर्लभं मतम् ।
 कृपा च जायते दीने लोकसिद्धनिर्दर्शनात् ॥ ३ ॥
 अतो दैन्यं हि मार्गस्मिन्परमं साधनं मतम् ।
 अभिमानो मदश्वापि सततं तद्विरोधिनो ॥ ४ ॥
 तौ विज्ञाय प्रयत्नेन परित्याज्यौ फलार्थिभिः ।
 दौष्टश्चं समस्तेऽद्रियाणां साधनैरेव नाशयेत् ॥ ५ ॥
 अथवाश्रयमात्रेण नाशयिष्यति मतप्रभुः ।
 निजाचार्याश्रितानां तु दोषा वह्निस्वरूपतः ॥ ६ ॥
 संबंधमात्रतो भस्मिभवन्ति क्षणमात्रतः ।
 अतः स्वाचार्यमात्रैकशरणैस्तत्पराश्रितैः ॥ ७ ॥
 तदूग्रं थार्थवदोधार्थविहितातिप्रयत्नकैः ॥
 दुःसंगव्याप्तिर्जितैः संगसंप्राप्त्याशायुतैरपि ॥ ८ ॥
 स्थेयं सेवापरैरन्याश्रयत्यागविचक्षणैः ।
 कामलोभादिदोषैकपरित्यागेच्छुभिः सदा ॥ ९ ॥
 इति श्रीहरिदासविरचितं त्रियस्त्रिंशत्तमं शिक्षापत्रं संपूर्णम् ।

चतुर्ख्निशत्तमं शिक्षापत्रम् ।

श्रीकृष्णः सर्वदा सेव्यः फलं प्राप्यं स्वतस्तु सः ।

मुखारविदभक्त्यैव साक्षात्सेवैकरूपया ॥ १ ॥

चरणाऽत्मकभक्त्या तु धर्मसेवात्मरूपया ॥

धर्मद्वारा तद्विशिष्टः प्रभुः प्राप्यो न संशयः ॥ २ ॥

तत्र साहुज्यसंबंधो न लोभाऽमृतसेवनम् ।

मुखारविदभक्तौ तु साक्षात् तसेवनं मतभ् ॥ ३ ॥

एताद्वक्फलिका भक्तिर्भवेत्केवलपुष्टिः ।

तत्राऽपि मुखरूपाऽस्मदाचार्यार्द्जुग्रहात् पुनः ॥ ४ ॥

अत एतद्वक्तिमद्विः श्रीमदाचार्यसंश्रयः ।

प्रथमं सर्वथा कार्यस्तत एवाऽखिलं भवेत् ॥ ५ ॥

अतःपरं तु तद्वक्तेरवस्थासाधनादिकम् ।

निरूप्यते स्वतोषाय तत्कृपातो हृदि स्थितम् ॥ ६ ॥

यथा मर्यादिया भक्तौ ब्रह्मभावस्तु साधनम् ।

तथा सर्वाऽत्मभावोऽत्र साधनत्वेन बुद्ध्यताम् ॥ ७ ॥

वस्तुतस्तु फलं चैव फलं स्यात्तत्पवेशतः ।

तत्स्वरूपं तु सर्वेषां देहांतःकरणात्मनाम् ॥ ८ ॥

येन भावेन भगवत्यात्मभावो हि जायते ।

यस्माद्वावात्स्वदेहादि सकलं स्यात्तदर्थकम् ॥ ९ ॥

न देहावर्थसिद्धवर्थ भगवानप्यपेक्षते ।

यतो देहादिरक्षाऽपि प्रभुलीलोपयोगतः ॥ १० ॥

न स्वार्थबुद्ध्या स्वार्थोऽपि भगवानेव यत्र हि ।

येन भावेनाऽनिमित्ता प्रीतिर्भवति वै हरौ ॥ ११ ॥

न फलाकांक्षणं यत्र लौकिकानां यथा धने ।

तदभावे यथा लोका दुःखेनाऽसूस्त्यजंति हि ॥ १२ ॥

सर्वत्यागस्तु सहजो यत्रलौकिकवेदयोः ।

नैरपेक्ष्यं स भावस्तु सर्वभावो निगद्यते ॥ १३ ॥

तथाऽत्र देन्यमेवैकं मार्गे न श्रवणादिकम् ।

दैन्येनैव च संतुष्टः प्रादुर्भूतः फलं ददौ ॥ १४ ॥

तदेवाऽत्र हि संसेव्यं येन दैन्यं प्रसिद्धति ।

यदैन्यनाशकं तद्धि विरोधी सकलं मतम् ॥ १५ ॥

एतन्मार्गंगीकृतौ हि हरिदैन्यं विवर्धयेत् ।

मददिजनकं दुष्टं नाशयत्यपि(नाशयित्वापि)लौकिकम् ॥ १६ ॥

स्वांगीकृतेर्हि निर्वाहः प्रभुणैव विधीयते ।

जीवाः स्वभावदुष्टा हि प्रचलेयुः कथं तथा ॥ १७ ॥

अतो दंडप्रदानेन पितेवाऽचरति प्रभुः ।

दंडोऽप्यनुग्रहत्वेन मंतव्यस्तु तदाश्रितैः ॥ १८ ॥

दंडदानं स्वकीयेषु परकीये ह्यपेक्षणम् ।

आर्तिरेवाऽत्र सततं भाव्या कृष्णपरोक्षतः ॥ १९ ॥

अत्र भक्तिवृष्ट्यैवमुदितो हि हरिर्भवेत् ।

संगो भाववतामेव भाववृद्धिर्यतो भवेत् ॥ २० ॥

व्यावस्थाऽग्रे यथा देही तथा दुःसंगतो बिभेत् ।

दुःसंग एव भावस्य नाशकः सर्वथा मतः ॥ २१ ॥

दुःसंगतश्चयुताः सर्वे श्रुता हि भरतादयः ।

दुःसंगाऽन्नजदोषाभ्यामभूद्भीष्मो बहिर्मुखः ॥ २२ ॥

लौकिकाऽभिनिवेशात् मनोनिष्कासनं सदा ।

अलौकिकस्तु तद्वावस्तेनाऽपि च विनश्यति ॥ २३ ॥

वैराग्यपरितोषौ च हृदि भाव्यौ निरंतरम् ।

तदभ्यासात् मनसः कदाचिन्निर्गतिस्ततः ॥ २४ ॥

कामाऽभावाय वैराग्यं चित्यं चेतसि सर्वथा ।

परितोषस्त्वलोभाय भक्तौ तावेव बाधकौ ॥ २५ ॥

कामेनेद्वियैमुख्यं लोभे पाखंडसंभवः ।

क्रोधस्तु मर्ध्यपातित्वान्महाबाधक ईष्यते ॥ २६ ॥

यतो मार्गीयसर्वस्वदैन्यभावविनाशकः ।

दैन्यं सर्वेषु कार्येषु कृष्णसेवाकथादिषु ॥ २७ ॥

बीजं यथा मंत्रशास्त्रे तद्युक्तमखिलं भवेत् ।

तदभावे न सेवादि सकलं पुष्टिसाधकम् ॥ २८ ॥

तस्माद्रक्षेत्रयत्नेन दैन्यं भक्तियुतो नरः ।

दैन्येन गोपिकाः सिद्धाः कौडिन्योऽपि परोक्षतः ॥ २९ ॥

फलमत्र हरेभावो विरहात्मा सदा मतः ।
रसांत्मकत्वात्तद्रूपे सर्वलीलासमन्वितः ॥ ३० ॥

स्वस्त्रपे तस्य सततं साक्षात्कारो विशेषतः ।
युगपत् सर्वलीलानामनुभूतिः प्रजायते ॥ ३१ ॥

एवं विज्ञाय मनसा पुष्टिमार्गं विभावयेत् ।
प्राप्तिः श्रीवल्लभाचार्यचरणाब्जप्रसादतः ॥ ३२ ॥

अतः स एव सततं सर्वभावेन सर्वथा ॥
सुधीभिः कृष्णरसिकैः शरणीक्रियतां सदा ॥ ३३ ॥

इति श्रीहरिदासविरचितं चतुर्भ्यशत्तमं शिक्षापत्रं संपूर्णोम् ।

पंचत्रिंशत्तमं शिक्षापत्रम् ।

तदीयानां महदुःखं विजातीयेन संगमः ।
 संभाषणं सजातीयैरसंगो भाषणं च न ।
 तदेतदुभयं जातं ममेवाऽय स्वभाग्यतः ॥ १ ॥
 दुःखांतरं तु ज्ञनिन भक्त्यां वाऽपि निर्वर्तते ।
 लौकिकं विषयग्राप्त्या न हि दुःसंगजं क्वचित् ॥ २ ॥
 दुष्टानां दुर्वचोबाणैर्भिन्नं मर्मणि मद्वपुः ।
 न कवाऽपि लभते स्वास्थ्यं समाहितमपि स्वतः ॥ ३ ॥
 इदानीं तु जनाः प्रायो दुःसंगपदवीं गताः ।
 शुद्धं मनः कलुषितुं क्षणेनाऽतिविचक्षणः ॥ ४ ॥
 गृहस्थितस्य व्यावृत्तियुतस्य नहि तादशाम् ।
 संगो वारयितुं शक्यो व्यावृत्तेविनिरोधतः ।
 अव्यावृत्तौ न विश्वासदाढर्यं येन तथा कृतिः ॥ ५ ॥
 भगवद्द्वेषितां यातः स तु तक्षक एव हि ॥
 यथा विप्राऽर्भकवचःप्रेरितः क्वोधमूळितः ॥ ६ ॥
 अदशत्स समागत्य महाभक्तं परीक्षितम् ।
 तथा दुर्जनवाक्यैकप्रेरितो ह्यतिंमसः ॥ ७ ॥
 अवज्ञया दुर्वचैरधिक्षेपेण मामयम् ।
 दुष्कर्मा भौतिको दुष्टः स साध्यः सत्क्रियोक्तिभिः ॥ ८ ॥

आध्यात्मिको ज्ञानशून्यो ह्यन्यथा ज्ञानवानपि ।
कष्टसाध्यः कदाचित्स तत्त्वबोधेन शुद्ध्यति ॥ ९ ॥
प्रीतिशून्यो महादुष्टः स न साध्यः कथंचन ।
यथा न पुंसको नैव द्वौषधैः पुरुषो भवेत् ॥ १० ॥
यथा त्रिदोषग्रस्तो न कथंचिदपि जीवति ॥
प्रीतिशून्यो नीरसश्च न तथा श्रवणादिभिः ॥ ११ ॥
प्रायः स आसुरो जीवो यस्मिन्प्रीतेरसंभवः ।
तादृशैनित्यसंगेन भवेदासुरभाववान् ॥ १२ ॥
दुष्कर्मा कर्मदुष्टः स्यात् ज्ञानदुष्टोऽन्यथादृशः ।
प्रीतिशून्यो भक्तिदुष्टस्तत्त्वमार्गगतस्त्यजेत् ॥ १३ ॥

इति श्रीहरिदामविरचितं पंचत्रिशत्तमं शिक्षापत्रं संपूर्णम् ।

षट्त्रिंशत्तमं शिक्षापत्रम् ।

ैव चिता प्रकर्तव्या लौकिकी भक्तिमार्गैः ।

चिन्ता चितातुरे कृष्णः कथमाविश्वते गुणैः ॥ १ ॥

उथा गृहे गृहपतिः शुद्धे संमार्जनादिभिः

स्वस्थस्तिष्ठत्यन्यथा तु परावर्तेत् सर्वथा ॥ २ ॥

उक्तं च प्रभुभिस्तस्मान्नवरत्ने कृपालुभिः ।

अतोऽन्यविगियोगेऽपि चिता का स्वस्य सोऽपि चेत् ॥ ३ ॥

धर्ममार्गविचारेऽपि कलो फर्तैव लिप्यते ।

न संसर्गकृतो दोषस्तथा कलियुगे भवेत् ॥ ४ ॥

गुगांतरे तथैवाऽयं पंचमत्वेन गण्यते ।

ग्रदप्युक्तं निजाऽचार्यैः स्थेयं नाऽष्टैष्णवैः सह ॥ ५ ॥

तथाऽपि लोकसंकोचः कर्तव्यस्त्वग्रदर्शनैः ।

यनः स्थाप्य तन्निवृत्तौ समये तन्निवर्तनम् ॥ ६ ॥

तत्कालं तत्प्रयत्ने तु रोगस्येवोद्धवो भवेत् ।

अतः कार्यं शनैरेव प्रतिबंधनिवर्तनम् ॥ ७ ॥

तुथा चिता न कर्तव्या स्वमनो मोहकारणम् ।

यथा सच्छिद्रकलशाज्जलं स्ववति सर्वशः ॥ ८ ॥

तथाऽयुः सततं याति ज्ञायते न गृहस्थितैः ।

एवं हि गच्छत्यायुल्ये क्षणं नैव विलंबयेत् ॥ ९ ॥

भगवच्चरणे चेतः स्थापनेऽतिविचक्षणः ।

शरीरं प्राकृतं तद्विद्वनित्यं सर्वथा मतम् ॥ १० ॥

तत्संबंधोऽप्यविद्यानस्ततोऽहंममताऽस्तमकः

संसारस्तत्कृतः सर्वसंबंधोऽपि मृषा मतः ॥ ११ ॥

तत्संबंधकृतं दुःखं न हि मंतव्यमुत्तमैः ।

प्रतिबंधनिवृत्यर्थं हरिं शरणामावजेत् ॥ १२ ॥

भक्तदुःखाऽसहिणुस्तं तदैव हि निवृत्येत् ।

अशक्ये हरिरेवास्तीत्येवमेव प्रभोर्वचः ॥ १३ ॥

यावच्छक्तिः प्रकर्तव्यो ह्यपायस्तन्निवर्तने ।

प्रतिकूले च तत्यागपर्यंतं विहितं पुनः ॥ १४ ॥

सर्वथा स्वस्य चाऽशक्तो हरिरेव हि रक्षकः ।

स्वकीयचितां कुरुते कर्ता स च करिष्यति ॥ १५ ॥

स्वयं किमर्थं कर्तव्या पितरीव शिरःस्थिते ।

न त्यक्ष्यति कृपापूर्णः सेवकं सर्वदाश्रितम् ॥ १६ ॥

आचार्यशरणं तस्य चितालेशोऽपि नैव हि ।

तस्माच्छ्रीवल्लभाचार्यचरणाऽबजद्वयाऽश्रितैः ॥ १७ ॥

न काऽपि चिता कर्तव्या कृष्णसेवा विना पुनः ।

निवेदनाऽनुसंधानचितामात्रं विधीयताम् ॥ १८ ॥

लोके स्वास्थ्यं तथा वेद इति श्रीमत्प्रभोर्वचः ।

स्मृत्या शीघ्रं हृदिस्था सा निवृत्या सेवनाऽर्थिभिः ॥ १९ ॥

इति श्रीहरिदासविरचितं षट्त्रिंशतम् शिक्षापत्रं संपूर्णम् ।

सप्तत्रिंशत्तमं शिक्षापत्रम् ।

न शुद्धभावो नैवाऽस्ति सर्वभावो न दीनता ।
 नाऽज्ञापरत्वं न विश्वासो न चाऽस्ति परमादरः ॥१॥
 न सत्संगो नैव सेवा न निवेदनसंस्मृतिः ।
 नाऽश्रयो नं विवेको हि धैर्यं न शरणस्थितिः ॥२॥
 न माहात्म्यपरिस्फूर्तिः स्नेहस्तु न हि कुत्रचित् ।
 आसक्तिःयसनादीनां कथाऽपि खलु दुर्लभा ॥३॥
 भक्तिमार्गप्रवेशो न धर्ममार्गे न च स्थितिः ।
 देशादिशुद्धभावो न कालदोषान्न वैदिकम् ॥४॥
 न च व्यावृत्तिराहित्यं व्यावृतो न हरौ मनः ।
 न त्यागश्चापि सेवार्थं स्वतंत्रस्य तु का कथा ॥५॥
 न कृष्णविरहस्फूर्तिः संयमो न च वाग्दशोः ।
 नौदासीत्यमभक्तेषु नाऽनासक्तिर्गृहादिषु ॥६॥
 नाऽहंकारादिराहित्यं न स्वर्धमपरिग्रहः ।
 नाऽन्यधर्मनिवृत्तिश्च किं करिष्यति मत्प्रभुः ॥७॥
 मयि दोषनिधाने तु सर्वसद्गुणवर्जिते ।
 निःसाधनत्यमेवं हि स्वस्य नित्यं विभावयेत् ॥८॥

इति श्रीहरिदासविरचितं सप्तत्रिंशत्तमं शिक्षापत्रं संपूर्णम् ।

अष्टत्रिंशत्तमं शिश्रापत्रम् ।

कृष्णे रसात्मके नित्यं गोपिकामंडलस्थिते ।

यमुनापुलिनांतस्थवृन्दावनविराजिते ॥ १ ॥

जिन्यगानरसाविष्टे विशिष्टेऽक्षरतः क्षरात् ।

भावैकगम्ये सर्वत्र प्रसिध्धे पुरुषोत्तमे ॥ २ ॥

यस्यावतारः पुरुष आद्यो ब्रह्मांडविग्रहः ।

तस्यांशा एव ये भूमौ मत्स्याद्या इति बुध्यताम् ॥३॥

अक्षरं धाम वैकुंठं व्यापिवैकुंठसंज्ञकम् ।

ब्रह्मानंदस्तत्र लक्ष्मीः पूर्णानंदो हरिः स्वयम् ॥४॥

रमावैकुंठवासी तु विभूतिर्यस्य वैष्णवी ।

रमा तु पालिका तत्र शक्तिरित्यवगम्यताम् ॥५॥

क्लूब्रतस्यावतारे मूर्तिव्यूहोऽभिधीयते ।

ब्रह्मनो वासुदेवश्चानिरुद्धोऽनेत एव च ॥६॥

व्यूहं विरच्य यस्तत्र स्थाप्यते प्राप्यते न सः ।

तर्थतैरावृतः कृष्णो नावतारेऽवगम्यते ॥७॥

अत एव जना भ्रान्ताः प्राकृतं तं वदन्ति हि ।

अंशकार्यं जूलस्ये कल्पयत्यज्ञतां गताः ॥ ८ ॥

कृगस्तु केवलं लीलां करोति रसस्पिणीम् ।

नूभारहरणं चक्रे कलाभ्यामेव सर्वथा ॥९॥

परमानन्ददानं तु स्वरूपेणोति निश्चयः ।

ब्रजस्थ एव सततं पुरस्थो वा कृपापरः ॥५०॥

तत्रापि रूपभेदेन क्रीडति स्म तथा रसः ।

धर्मिमात्रं स्वमर्यादारहितं केवलं ब्रजे ॥५१॥

सर्वधर्मविशिष्टं तु समर्यादिं पुरे मतम्
उच्छ्रूत्युला तु या लीला केवलेन ब्रजे कृता ॥५२॥

परमानन्दरूपा सा बाललीलादिभेदतः ।

सर्वत्र रसलीलात्वं गूढभावेन वर्णितम् ॥५३॥

कामरूपतया कृष्णे वयो न हि नियामकम् ।

एतादृशो मूलरूपे मूललीलासमन्विते ॥ ५४ ॥

चित्तं निरंतरं स्थाप्यं सैव सेवा स्वमार्गमा ।

तत्सद्वर्थं शरीरेण वित्तेनापि विधीयताम् ॥५५॥

निवेदनानुसंधानं विधेयं तादृशैः सहं ।

सत्संगं एव कर्तव्यो विश्वासः स्थाप्यतां दृढः ॥५६॥

कृष्ण कृपापराधीनो दीनानामनुपेक्षकः ।

स्वकीयानामनन्यं भावात्करिष्यत्यनन्दं स्वतः ॥५७॥

धर्ममार्गप्रवृत्तिस्तु चित्तशुद्धया यथा हरौ ।

मतिः स्यान्नैव पाषण्डे तदर्थं सर्वथेष्यन्ते ॥५८॥

मार्गप्रवर्तकाचार्यचरणेषु निरंतरम् ।

विश्वासः सुदृढः कार्यस्ततः सर्वं फलिष्यति ॥५९॥

विशेषो गोवर्धनदासपत्राज्ञेयः किमधिकम् ॥

इति श्रीहरिदामविरचितं अष्टत्रिंशत्तमं शिक्षापत्रं संपूर्णम् ।

एकोनचत्वारिंशत्तमं शिक्षापत्रम् ।

सत्संगेन प्रभौ चित्तं स्थापनीयं निरंतरम् ।

पूर्वं श्रुतानामर्थनामनुसंधानमादरात् ॥१॥

भगवत्सेवनं सम्यग्विधेयमिति निश्चयः ।

वैष्णवादिसमाधानं कृष्णसेवैव सर्वथा ॥२॥

यतः प्रभौः प्रपत्तिर्हि वर्धते कार्यकारणात् ।

सेवयैव हि संतुष्टः सुखसेव्यः प्रभुर्भवेत् ॥३॥

दुराराध्यस्य सेवैव वशीकरणसाधनम् ।

कृष्णसेवां प्रकुर्वते भाग्यवंतो जन्मताः ॥४॥

तस्मान्मनः दृढं कृत्वा कृष्ण एव हि सेव्यताम् ।

अत्रत्यं वृत्तमखिलं वदिव्यति विशेषतः ॥५॥

श्रीविठ्ठलेशप्रभोदासः इवामदाससहस्थितः ॥

तत्रत्यवृत्तांतोऽखिलो विविच्य लेख्यः क्रिमधिकम् ॥६॥

इति श्रीहरिरायजीविरचितमेकोनचत्वारिंशत्तमं शिक्षापत्रम् ।

चत्वारिंशतम् शिक्षापत्रम् ।

पत्रद्वारा प्रकरवै स्वदुःखविनिवेदनम् ।
 महत्तराख्ये चलिते दूरगेषु भवत्सु च ॥१॥
 जानामि निजमार्गस्य धर्मं किञ्चित्कृपावलात् ।
 तदसिद्धिजहृत्क्लेशं को मे दूरोक्तिरिष्यति ॥२॥
 प्रायः पाषण्डमुख्योऽहं हरिणा हृदि चितितः ।
 कृपालुरप्युपेक्षां मे कुरुते दीनवत्सलः ॥३॥
 उपेक्षितश्चेद्वरिणा स्वजनैरप्युपेक्ष्यते ।
 अतः कं शमि शरणं बनस्थ इव विस्मृतः ॥४॥
 प्रभीरपि न वै दोषो गुणलेशोऽपि नो मयि ॥
 विस्मृत्य दोषनिवयं यं गृहीयाद्वृणग्रहः ॥५॥
 यथा निश्वासरहितं किं करोति सुखेषजम् ॥
 तथा विगतभावं मां कथासेवादिकं पुनः ॥६॥
 प्रायः कथैव नैषास्ति यतस्तिष्ठति नो हृदि ।
 न वानुभवं कुरुते निजं त्यागाभिधं मयि ॥७॥
 सेवा तु प्रतिबद्धा मे भोगोद्वेगादिबाधकैः ॥
 गेहवित्तादिकासक्त्या कथं सा मानसी भवेत् ॥८॥
 तातपादेषु यातेषु दुर्भगस्य परोक्षताम् ॥
 सत्सु सर्वेषु यातेषु दशोर्द्वृरम्हं स्थितः ॥९॥

श्रीभागवतचित्ता तु न विना संगतेः सताम् ॥
मनसोऽत्यंतविक्षेपान्न वा शरणभावनम् ॥१०॥

घातीन्तरकृतिप्रेमणा नाष्टक्षरमनोजपः ॥
महत्वमत्या लोकानां प्रपत्या दैन्यनाशनम् ॥११॥

निवेदनानुसंधानं सद्ग्रिस्त्यक्तस्य मे कथम् ? ॥
केवलं शरणं सर्वत्यागभावाच्च दुर्लभम् ॥१२॥

चांचल्याच्चेतसः कुत्र दद्धः कृष्णपदाश्रयः ॥
विवेकधैर्यै तद्वेत्तु मूर्खोर्धीशस्य मे कथम् ॥१३॥

भावो यदनुभावेन भवेन्निष्कासितस्ततः ॥
क्व ता व्रजभुवः कृष्णचरणांबुरुहांकिताः ॥१४॥

क्व श्रीङ्गः कृष्णदासाख्यः पुर्लिदीभावपोषकः ॥
क्व ते यमुनोद्देशा लीलारसवितारकाः ॥१५॥

क्व ते येणुरवा यैर्वा समाकृष्टा व्रजस्थिताः ॥
घजनाथकरांभोजप्रोच्छिताः क्व गवां गणाः ॥१६॥

अनंतलीलाभारास्ते द्रुमाः क्व विपिनस्थिताः ॥
येषुनादपरा वृक्षभुजारुद्दः क्व पक्षिणः ॥१७॥

व्रजस्त्रीचरणांभोजरेणवः क्व व्रजस्थिताः ॥
दधिनिर्भूथनोन्नादाः क्व ते श्रवणमङ्गलाः ॥१८॥

यमुनावालुकादेहसंबंधः क्व जलस्पृशिः ॥
दहिर्मुखत्वसातत्ये तदीयत्वं मे कुतः ॥१९॥

परमानंददूरस्थे चित्रं किं दुःखसंततौ ॥
पौष्काभावितो नैव दृढः स्वाचार्यसंश्रयः ॥२०॥

विषयमिनिवेशेन प्रेक्षा न विश्वाति प्रभौ ॥
जातोऽस्मि सांप्रतं सर्वसाधनङ्गभाववानहम् ॥२१॥

निःसाधनत्वं भावे तु विद्यमाने प्रयोजकम् ॥
तदभावे केवलं मे दोषायैव न चान्यथा ॥२२॥

शरीरेणाप्यशक्तस्य क्रिया का व्युत्त्र सेत्स्यति ॥
यथांधो बधीरो मृको विहस्तः पंगुहन्मनाः ॥२३॥

अकामः कामचिक्षितो हरिणोपेक्षितोऽधुना ॥
त्रिमृशामि सदा स्वांते का गतिर्में भविष्यति ॥२४॥

विरक्तवेषिणास्माकमधिकारकृता पुनः ॥
कृतं युवतिवश्येन कार्यमेकमनीहशम् ॥२५॥

कस्याश्चित्सुरतिग्रामे विधवायाश्च संगमात् ॥
दुष्टेन स्थापितो गर्भः पातितश्च तथौषधात् ॥२६॥

मरणं चोभयोर्मध्ये कस्यचित्स्यान्न संशयः ॥
यन्नेन प्रेमजिन्नाम्ना मदापत्तिर्निवारिता ॥२७॥

विश्वासः कस्य कर्तव्य इति खिलं मनो मम ॥
गृहकार्यं न चलति मनुष्याणामभावतः ॥२८॥

अंतःस्त्रिग्नधोऽप्नि कार्ये तु मदोषानुस्मृतेः सदा ॥
प्रायशः प्रेमजिन्नाम्ना वर्तते ऽसौ विरक्तवत् ॥२९॥

चलितुं यतते तस्माल्लेख्या बहुसमाहृतिः ॥
क्षांतोऽपराधः सर्वोऽपि मृषा क्रोधवशस्ततः ॥३०॥

इदानीं तु कृपापूर्ववदस्तीति भयोऽज्ञितैः ॥
भवद्धिः सर्वथा लेख्यः पत्रं सर्वैः पृथक् पृथक् ॥
[इदानीं तु (कृता) पूर्वमनोवृत्तिस्तु सर्वथा ।
तस्माद् भयोऽज्ञितैः सर्वैः पत्रं लेख्यं पृथक् पृथक् ॥३१॥]

अतिप्रशंसया चित्तं यथा तस्य स्थिरं भवेत् ॥
मुखरोऽपि समीचीनो मुरुल्यदोषविवर्जितः ॥३२॥
दैवदेन गृहेऽस्माकं विद्योषपरितोषणात् ।
भवत्संग्रामकंदुकवत्पतिसः पुनरुत्थितः ॥३३॥
विद्योषः प्रेमजित्पत्राद् बोध्यः ॥

इति श्रीहरिरायर्जार्जिरचित चत्वारिंशतम् शिक्षापत्रम् ।

एकचत्वारिंशत्तमं शिक्षापत्रम् ।

लौकिकं सकलं कार्यं प्रभुसेवोपयोजनात् ॥
 परं सर्वत्र पूर्वं हि प्रभुश्चित्यो न लौकिकम् ॥१॥
 न रोचते हरे: स्वानां लौकिकासक्तियुद्धमनः ।
 तदोपेक्षावशात्तस्य न सिद्धचत्यपि लौकिकम् ॥२॥
 शुद्धभावः प्रभौ स्थाप्यो न चातुर्यं प्रयोजकम् ॥
 अंतर्यामी समस्तानां भावं जानाति मानसम् ॥३॥
 शुद्धभावे तदीयं तु लौकिकं साधयेत्स्वयम् ।
 तत्साधितमविवेन सर्वं सिद्धत्वति नान्यथा ॥४॥
 आवश्यको हि कर्तव्यस्तदीयलौकिके व्ययः ॥
 अनासको लौकिकं तु वर्धते न च बाधते ॥५॥
 अन्यथा वृद्धमप्येतद्राधते तदुपेक्षया ।
 कृष्णसेवैकविषये मुख्यं चेतो विधीयताम् ।
 अन्यतदुपथोगित्वाल्तिक्रियतां न तु मुख्यतः ॥६॥७॥
 सेवैव साधनं सेवा फलमहिकमत्र सा ।
 सेवा लौकिकदेहन संभवेत्पारलौकिकम् ॥८॥
 तदर्थमेव कर्तव्यः सत्संगो भाववर्धकः ॥
 अनिधनो बह्निरिव भावः शाम्येतु लौकिकात् ॥९॥

आर्तिरेव सदा स्थाप्या हरिसंदर्शनादिषु ।
स्वास्थ्यं तु लौकिके नैव ददाति करुणानिधिः ॥ १० ॥

तदीयानां स्वतश्चितां कुरुते पितृवद्धरिः ।
पुनश्चितांप्रकुर्वाणा मूर्खा एव न संशयः ॥ ११ ॥

तस्मादाचार्यदासैस्तु मच्छक्षायां सदा स्थितैः ।
सेव्यः प्रभुस्ततो भद्रमखिलं भावि सर्वथा ॥ १२ ॥

इति श्रोहरियज्ञविरचितमेकचत्वारिंशतम् शिक्षापत्रं संपूर्णम्